

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"ЕКОНОМІКА І ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВА"
для студентів напряму підготовки
6.030601 "Менеджмент"
усіх форм навчання**

Харків. Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014

Затверджено на засіданні кафедри економіки і маркетингу.
Протокол № 3 від 04.10 2014 р.

Укладачі: Притиченко Т. І.
Бихова О. М

P58 Робоча програма навчальної дисципліни "Економіка і фінанси підприємства" для студентів напряму підготовки 6.030601 "Менеджмент" усіх форм навчання / укл. Т. І. Притиченко, О. М. Бихова. – Х. : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 61 с. (Укр. мов.)

Подано тематичний план навчальної дисципліни та її зміст за темами. Наведено плани лекцій, семінарських, практичних і самостійних занять. Запропоновано критерії та систему оцінювання знань студентів.

Рекомендовано для студентів напряму підготовки 6.030601 "Менеджмент".

Вступ

Навчальна дисципліна "Економіка і фінанси підприємства" відповідно до навчальних планів викладається студентам напряму підготовки 6.030601 "Менеджмент". Обсяг навчального процесу – 8 кредитів (216 годин).

Предметом навчальної дисципліни є фінансово-економічний механізм функціонування підприємства, формування та використання його ресурсного потенціалу з метою оптимізації економічних результатів діяльності.

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів сучасного економічного мислення і системи спеціальних знань про базові поняття щодо господарсько-фінансової діяльності підприємства, змісту її окремих напрямів та їх взаємозв'язку, системи показників, що їх характеризують.

Робоча програма навчальної дисципліни розроблена відповідно до структурно-логічної схеми навчального процесу та вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики.

Структура навчальної дисципліни наведена в табл. 1.

Таблиця 1

Структура навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна: Підготовка бакалаврів	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 8; в тому числі: змістовних модулів – 4; самостійна робота	Шифр та назва галузі знань: 0306 "Менеджмент і адміністрування"	Нормативна. Рік підготовки 3. Семестри 5, 6
Кількість годин: усього – 216. Змістовний модуль 1 – 50 годин. Змістовний модуль 2 – 58 годин. Змістовний модуль 3 – 49 годин. Змістовний модуль 4 – 59 годин	Шифр та назва напряму підготовки 6.030601 "Менеджмент"	Лекції: кількість годин – 46. Практичні (семінарські): кількість годин – 62. Самостійна робота: кількість годин – 108
Кількість тижнів викладання навчальної дисципліни: 31. Кількість годин на тиждень: 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Вид контролю: залік, іспит

1. Кваліфікаційні вимоги до студентів

Теоретичною базою вивчення навчальної дисципліни є фундаментальна підготовка студентів із таких навчальних дисциплін: "Макроекономіка", "Мікроекономіка", "Гроші та кредит", "Фінанси", "Бухгалтерський облік".

Результатом вивчення дисципліни повинно бути отримання глибоких знань і навичок у сфері теоретичних положень і практичної організації економічної, виробничої та фінансової діяльності підприємства.

Вивчення та засвоєння програмного матеріалу з даної навчальної дисципліни спрямовані на формування у студентів:

знань:

економічної основи функціонування підприємства у системі ринкових відносин;

системи аналізу та планування обсягів, результатів діяльності ресурсного потенціалу підприємства;

зовнішнього середовища та його вплив на діяльність підприємства;

основних результативних показників діяльності підприємства, порядок їх формування та використання;

структури капіталу підприємства, економічні основи формування та використання;

оцінки конкурентоспроможності підприємства та його продукції;

сучасних теорій та моделей розвитку підприємства, механізму трансформації підприємства в процесі розвитку;

економічної безпеки підприємства та його антикризової діяльності.

Засвоєння основних модулів даної навчальної дисципліни повинно забезпечити формування таких **професійних компетентностей**:

здатність стратегічного, тактичного та оперативного планування, планування обсягів діяльності, необхідних ресурсів, зовнішніх та внутрішніх обмежень та ризиків;

здатність обґрунтування обсягів виробництва та реалізації продукції підприємства, його виробничої потужності, потреби підприємства у матеріальних ресурсах;

здатність до аналізу та планування ресурсів, які необхідні підприємству, розробки політики формування та використання трудових, майнових та фінансових ресурсів;

здатність аналізу та планування доходів, поточних витрат та фінансових результатів від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства;

здатність обґрунтування ефективності інвестиційних та інноваційних проектів;

здатність оцінки фінансово-майнового стану підприємства, його конкурентоспроможності, загрози банкрутства.

Автономність і відповідальність:

соціальна відповідальність за прийняття стратегічних рішень;

індивідуальна відповідальність за результати виконаних завдань у навчанні.

Комунікація:

зрозуміле донесення власних висновків, знань та пояснень до аудиторії;

здатність до ефективної роботи в команді.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

З самого початку вивчення дисципліни кожен студент має бути ознайомлений як з програмою дисципліни і формами організації навчання, так і з її структурою, змістом та обсягом кожного з її змістовних модулів, а також з усіма видами контролю та методикою оцінювання навчальної роботи.

Навчальний процес згідно з програмою навчальної дисципліни здійснюється у таких формах: лекційні, семінарські та практичні заняття; самостійна робота студентів; контрольні заходи.

Вивчення студентом навчальної дисципліни відбувається шляхом послідовного і ґрунтовного опрацювання змістовних модулів. Змістовний модуль – це відносно окремих самостійний блок дисципліни, який логічно об'єднує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом та взаємозв'язками.

Технологічна карта, рейтинг-план навчальної дисципліни, розподіл балів за формами і методами навчання наведено у додатку А, Б.

3. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами

Змістовний модуль 1. Економічні засади функціонування підприємства в системі ринкових відносин, виробництво та конкурентоспроможність продукції

Тема 1. Підприємство в соціально-орієнтованій ринковій економіці

Підприємство як суб'єкт господарювання, його місце в системі ринкових відносин. Організаційно-економічні умови функціонування підприємств. Поняття економічного суверенітету, самоокупності та самофінансування.

Зовнішнє середовище функціонування підприємства, його характеристика. Ринок та його інфраструктура: торговельно-посередницька, виробнича, фінансово-кредитна, інформаційно-інноваційна, соціальна та інші. Державний регуляторний механізм діяльності підприємства, економічні важелі регулювання.

Види підприємства та їх класифікація. Економічні особливості різних видів підприємств.

Напрями та види діяльності підприємства, права в питаннях планування та розвитку, залучення та використання ресурсів, розпорядження прибутком.

Тема 2. Планування діяльності підприємства

Зміст та основні принципи планування діяльності підприємства. Поняття та види планів, систематизація планів підприємства.

Технологія планування діяльності підприємства. Цільові характеристики діяльності підприємства, їх класифікація, вимоги до формування. Залежність цілей господарювання від стадій життєвого циклу підприємства. Дерево цілей та його побудова.

Стратегічне планування діяльності підприємства. Види стратегій діяльності. Вибір та розробка стратегії.

Тактичне та оперативне планування. Система планів економічного та соціального розвитку підприємства.

Методи планування окремих показників господарсько-фінансової діяльності. Оцінка якості планів підприємства.

Тема 3. Продукція підприємства

Загальна характеристика, систематизація та методи вимірювання продукції, яку виробляє та реалізує підприємство. Поняття номенклатура та асортимент продукції, товарна, валова, чиста, реалізовано продукція, валовий оборот підприємства.

Сутність показники та методи вимірювання якості продукції. Конкуренентоспроможність продукції (послуг); сутність, чинники, що її визначають та система забезпечення. Методика оцінки конкурентоспроможності продукції. Стандартизація продукції, принципи та сфера застосування. Зміст міжнародних стандартів якості управління, державних, галузевих стандартів на продукцію. Сертифікація продукції (послуг), її організаційні основи. Державний нагляд за якістю та внутрішньовиробничий технічний контроль.

Товарна політика підприємства і механізм її здійснення. Життєвий цикл товару та його значення для розробки товарної політики підприємства. Формування асортименту товару та управління ним. Розробка товарної марки та здійснення її правової охорони.

Змістовний модуль 2. Виробнича потужність та ресурсний потенціал підприємства

Тема 4. Виробнича програма та виробнича потужність підприємства

Зміст, завдання та місце виробничої програми в системі господарських планів підприємства.

Інформаційне забезпечення обґрунтування виробничої програми підприємства. Методичні інструменти аналізу виконання виробничої програми. Маркетинговий аналіз як передумова формування програми випуску продукції.

Фактори, що визначають обсяги виробництва та реалізації продукції. Планування параметрів виробничої програми: послідовність, методи. Визначення необхідного та можливого обсягів виробництва та реалізації продукції. Умови та критерії оптимізації обсягів випуску продукції у конкурентному середовищі.

Ресурсне забезпечення виробничої програми підприємства.
Визначення потреби підприємства у матеріальних ресурсах.
Обґрунтування оптимальної партії постачання матеріальних ресурсів.

Аналіз та планування обсягів реалізації продукції підприємства.

Оперативне виробниче планування обсягів, ритмічності виробництва та сезонності реалізації продукції.

Резерви зростання обсягів виробництва та реалізації продукції.

Поняття виробничої потужності підприємства, його структурних підрозділів, окремих ланок, основного виду обладнання. Інформаційна база та послідовність розрахунку виробничої потужності підприємства.

Фонд часу роботи обладнання та методика його визначення.

Системи та методи визначення потужності підприємства.
Специфіка розрахунку виробничої потужності у різних галузях економіки.

Динамічні показники виробничої потужності. Баланс виробничої потужності підприємства. Взаємозв'язок виробничої потужності та пропускної спроможності підприємства.

Фактори, що впливають на ефективність використання виробничої потужності. Їх класифікація і характеристика. Резерви зростання виробничої потужності підприємства.

Тема 5. Ресурсний потенціал підприємства

Поняття та види економічних ресурсів.

Поняття потенціалу, ресурсного потенціалу підприємства, їх взаємозв'язок. Складові ресурсного потенціалу. Особливості ресурсного потенціалу підприємств різних видів економічної діяльності.

Взаємозв'язок окремих елементів ресурсного потенціалу підприємства. Критерії оптимізації структури ресурсного потенціалу.

Чинники, що обумовлюють рівень використання ресурсного потенціалу. Основні напрями підвищення ефективності ресурсного потенціалу підприємства.

Тема 6. Трудові ресурси підприємства

Трудові ресурси підприємства та характеристика їх видів. Принципи та завдання формування трудових ресурсів в умовах ринкової економіки. Фактори, що впливають на формування трудових ресурсів.

Продуктивність праці робітників: поняття та методи оцінки. Фактори, що впливають на продуктивність праці та їх класифікація.

Основні напрямки підвищення продуктивності праці та ефективності трудових ресурсів підприємства. Методи нормування витрат праці на підприємстві.

Форми мотивації праці робітників. Системи оплати праці та їх характеристика.

Тарифна система, її зміст, призначення та використання на підприємстві. Мінімальна заробітна плата і фактори, що її визначають. Державне регулювання мінімальної заробітної плати та її вплив на рівень ставок та окладів окремих робітників. Тарифна система, її зміст та умови використання. Сутність контрактної форми оплати праці.

Форми додаткової заробітної плати, особливості їх застосування на підприємствах з різними формами власності. Форми та системи преміювання на підприємстві. Соціальні виплати та пільги як стимулюючий фактор продуктивності.

Методичні інструменти аналізу чисельності та фонду оплати праці підприємства.

Зміст плану з праці та порядок його розробки. Обґрунтування потреби підприємства у трудових ресурсах. Штатний розклад, його призначення та порядок складання. Методи планування фонду оплати праці.

Шляхи раціоналізації витрат у складі фонду оплати праці підприємства.

Змістовний модуль 3. Ресурсне забезпечення та економічні результати діяльності підприємства

Тема 7. Майнові ресурси (активи) підприємства

Сутність активів підприємства та їх місце в системі ресурсного забезпечення діяльності. Класифікація активів підприємства. Характеристики підприємства, що визначають особливості формування його активів.

Поняття, склад та класифікація необоротних активів підприємства. Особливості необоротних активів підприємства як складової його ресурсів.

Сутність, класифікація та особливості відтворення основних засобів підприємства. Амортизація як інструмент відтворення основних засобів

та джерело формування фінансових ресурсів: поняття, методи нарахування. Методичні інструменти оцінки стану, руху та ефективності використання основних засобів підприємства.

Нематеріальні активи підприємства: сутність, класифікація, призначення, особливості формування та відтворення.

Оборотні активи підприємства: економічна сутність та класифікація. Відмітні характеристики оборотних активів. Поняття та особливості кругообігу оборотних активів підприємства.

Запаси як складова ресурсного забезпечення підприємства: сутність, класифікація, види вартості та методи оцінювання вибуття.

Дебіторська заборгованість підприємства. Сутність класифікація грошових активів підприємства.

Методичні інструменти аналізу активів підприємства.

Обґрунтування планового обсягу активів підприємства.

Резерви прискорення оборотності активів підприємства.

Тема 8. Фінансові ресурси (капітал підприємства)

Фінансові ресурси підприємства: сутність, склад, класифікація та джерела формування. Місце фінансових ресурсів у складі ресурсів підприємства.

Капітал як складова ресурсів підприємства: характеристика сутності з позицій різних підходів та принципи його формування. Класифікація капіталу підприємства.

Власний капітал підприємства: сутність, склад, класифікація, функції, відмітні особливості.

Позиковий капітал підприємства: сутність, склад, класифікація, функції, відмінні особливості.

Поняття структури та вартості капіталу підприємства. Методичні підходи до оцінки ефекту фінансового важеля та середньозваженої вартості капіталу підприємства.

Панування обсягу та структури капіталу підприємства: сутність, етапи та методи.

Резерви зростання капіталу підприємства.

Тема 9. Поточні витрати підприємства та собівартість продукції

Сутність понять витрати, поточні та капітальні витрати підприємства, виробнича собівартість продукції, послуг та робіт.

Класифікація поточних витрат. Особливості складу поточних витрат в окремих галузях економіки.

Показники собівартості продукції та порядок їх обчислення. Поняття калькулювання продукції підприємства. Вибір калькуляційних одиниць. Калькулювання повних витрат на виробництво продукції та послуг підприємства. Методи калькулювання собівартості. Управління поточними витратами за системою "директ-костингу", сфера застосування, можливості використання.

Методичні інструменти аналізу поточних витрат підприємства. Зміст та механізм дій виробничого левериджу. Фактори, що впливають на формування поточних витрат підприємства. Шляхи раціоналізації складу витрат підприємства.

Методи планування поточних витрат підприємства. Кошторис витрат виробництва: поняття, склад та методика складання.

Резерви раціоналізації поточних витрат підприємства.

Тема 10. Доходи та цінова політика підприємства

Доходи підприємства в системі економічних показників його діяльності. Класифікація доходів підприємства.

Сутність, механізм формування доходів від операційної діяльності підприємства. Особливості формування доходів від операційної діяльності в окремих галузях господарювання. Фактори, що впливають на доходи від операційної діяльності.

Цінова політика підприємства як фактор формування його доходів від реалізації продукції: сутність та етапи розроблення. Характеристика ціноутворюючих факторів. Методи ціноутворення. Напрями забезпечення ефективності цінової політики.

Методичні інструменти та послідовність аналізу доходів підприємства.

Планування доходів підприємства: поняття, завдання та послідовність. Методи планування доходів підприємства: особливості та умови їх застосування.

Поняття та класифікація резервів зростання доходів підприємства.

Тема 11. Фінансові результати діяльності підприємства

Поняття, види та класифікація фінансових результатів діяльності підприємства. Місце прибутку в системі економічних показників діяльності підприємства. Сутність, функції та значення прибутку, джерела його утворення. Механізм формування чистого прибутку підприємства у зв'язку з основними видами його діяльності.

Показники рентабельності підприємства та фактори, що їх визначають.

Методичні інструменти та послідовність аналізу прибутку підприємства.

Обґрунтування прибутку на плановий період: завдання та методичний інструментарій.

Резерви зростання прибутку підприємства: поняття, класифікація, методика оцінки.

Використання чистого прибутку підприємства.

Змістовний модуль 4. Інтегральна оцінка стану підприємства, його розвиток та забезпечення економічної безпеки

Тема 12. Ефективність діяльності та методичні засади її оцінки

Поняття ефекту як результату діяльності підприємства, аналітичного показника і критерію оцінки діяльності підприємства. Види ефекту. Ефективність діяльності підприємства: сутність та основні характеристики. Методичні засади оцінки ефективності діяльності підприємства. Поняття та систематизація показників ефективності діяльності підприємства.

Особливості оцінки ефективності основних видів діяльності підприємства: операційної, інвестиційної та фінансової. Оцінка ефективності інвестиційних та інноваційних проектів підприємства.

Методи інтегральної оцінки ефективності діяльності підприємства.

Напрями підвищення ефективності діяльності підприємства.

Тема 13. Фінансово-майновий стан підприємства та методи його оцінки

Поняття фінансово-майнового стану підприємства, мета і завдання його дослідження. Основні елементи, що визначають фінансово-майновий стан підприємства.

Горизонтальний аналіз. Вертикальний аналіз. Порівняльний аналіз. Аналіз фінансових коефіцієнтів. Факторний аналіз. Експрес-метод діагностики фінансово-майнового стану.

Сутність понять ліквідності та платоспроможності підприємства. Показники оцінки ліквідності та платоспроможності підприємства. Сутність поняття фінансової стійкості підприємства. Класифікація фінансової стійкості підприємства. Показники оцінки фінансової стійкості підприємства. Сутність рентабельності діяльності підприємства. Показники оцінки рентабельності діяльності підприємства. Показники оцінки ділової активності підприємства. Комплексне оцінювання фінансово-майнового стану підприємства.

Інтегральна оцінка фінансово-майнового стану підприємства. Вимоги та послідовність етапів здійснення інтегральної оцінки.

Тема 14. Конкурентоспроможність підприємства

Сутність конкурентоспроможності підприємства. Класифікація видів та параметри конкурентоспроможності підприємства. Систематизація факторів, що визначають конкурентоспроможність підприємства.

Визначення підприємств-конкурентів. Особливості формування інформаційної бази оцінки конкурентоспроможності підприємства. Поняття і класифікація методичних підходів до оцінки конкурентоспроможності підприємства.

Методи оцінки поточної конкурентоспроможності підприємства: основні характеристики та особливості застосування в перебігу оцінки статичної та динамічної конкурентоспроможності.

Оцінка стратегічної конкурентоспроможності підприємства: основні методичні підходи та особливості їх застосування.

Обґрунтування заходів щодо зміцнення конкурентоспроможності підприємства.

Тема 15. Сучасні теорії та моделі розвитку підприємства. Трансформація (реструктуризація) підприємств у процесі розвитку

Поняття "розвиток", його роль, місце і значення в господарській діяльності. Видова класифікація процесів розвитку. Еволюційна та революційна концепції розвитку підприємств. Основні форми розвитку підприємства.

Сучасні моделі розвитку підприємств. Методичний інструментарій аналізу процесів розвитку на підприємстві. Особливості управління підприємством за кожною моделлю розвитку.

Сутнісна характеристика та організаційні форми трансформації підприємств.

Розробка і реалізація програми (бізнес-проекту) трансформації підприємства. Методичні підходи до визначення ефективності трансформації господарюючих суб'єктів. Вітчизняний і зарубіжний досвід трансформації та реструктуризації підприємств.

Тема 16. Економічна безпека підприємства та його антикризова діяльність

Сутність та фази розгортання кризи. Банкрутство підприємства як результат розвитку кризових явищ в його діяльності. Види банкрутства. Процедура розгляду та прийняття рішення у справі про банкрутство підприємства.

Загальна характеристика процесу ліквідації збанкрутілого підприємства. Оцінювання та продаж майна підприємства-банкрута. Черговість задоволення вимог кредиторів у процесі ліквідаційної процедури.

Цілі та форми санації. Зміст плану санації. Класифікація санаційних заходів.

Генезис формування та сучасне розуміння економічної безпеки підприємства. Система показників економічної безпеки підприємства. Механізм забезпечення економічної безпеки підприємства.

4. Плани лекцій

Змістовний модуль 1. Економічні засади функціонування підприємства в системі ринкових відносин, виробництво та конкурентоспроможність продукції

Тема 1. Підприємство в соціально-орієнтованій ринковій економіці

1.1. Підприємство як суб'єкт господарювання.

1.2. Правові основи функціонування підприємства.

- 1.3. Види підприємства та їх класифікація.
 - 1.4. Напрями та види діяльності підприємства.
- Література:** [18; 20; 24; 29; 42; 53].

Тема 2. Планування діяльності підприємства

- 2.1. Зміст та основні принципи планування діяльності підприємства.
 - 2.2. Поняття та види планів, систематизація планів підприємства.
 - 2.3. Технологія планування діяльності підприємства.
 - 2.4. Стратегічне планування діяльності підприємства. Види стратегій діяльності.
 - 2.5. Тактичне та оперативне планування.
 - 2.6. Оцінка якості планів підприємства
- Література:** [21 – 24; 33; 42].

Тема 3. Продукція підприємства.

- 3.1. Загальна характеристика, систематизація та методи вимірювання продукції.
 - 3.2. Сутність, показники та методи вимірювання якості продукції.
 - 3.3. Стандартизація продукції, принципи та сфера застосування.
 - 3.4. Товарна політика підприємства та механізм її здійснення.
- Література:** [18; 20; 22; 32; 62].

Змістовний модуль 2. Виробнича потужність та ресурсний потенціал підприємства

Тема 4. Виробнича програма та виробнича потужність підприємства

- 4.1. Зміст, завдання та місце виробничої програми в системі господарських планів підприємства.
 - 4.2. Фактори, що визначають обсяги виробництва та реалізації продукції.
 - 4.3. Ресурсне забезпечення виробничої програми підприємства.
 - 4.4. Поняття виробничої потужності підприємства.
 - 4.5. Баланс виробничої потужності підприємства.
 - 4.6. Фактори, що впливають на ефективність використання виробничої потужності.
- Література:** [21; 23; 24; 37; 52].

Тема 5. Ресурсний потенціал підприємства

5.1. Поняття та види економічних ресурсів.

5.2. Поняття ресурсного потенціалу підприємства, його складові.

5.3. Критерії оптимізації структури ресурсного потенціалу.

5.4. Основні напрямки підвищення ефективності ресурсного потенціалу підприємства.

Література: [20 – 22; 48; 64].

Тема 6. Трудові ресурси підприємства

6.1. Трудові ресурси підприємства та характеристика їх видів.

6.2. Продуктивність праці робітників: поняття та методи оцінки.

6.3. Форми мотивації праці робітників.

6.4. Системи оплати праці та їх характеристика.

6.5. Методичні інструменти аналізу чисельності та фонду оплати праці.

Література: [20; 24; 29; 69; 70].

Змістовний модуль 3. Ресурсне забезпечення та економічні результати діяльності підприємства

Тема 7. Майнові ресурси підприємства

7.1. Суть активів підприємства та їх місце в системі ресурсного забезпечення діяльності.

7.2. Класифікація активів підприємства.

7.3. Сутність, класифікація та особливості відтворення основних засобів підприємства.

7.4. Амортизація: поняття, методи нарахування.

7.5. Оборотні активи підприємства: економічна сутність та класифікація.

7.6. Резерви прискорення оборотності активів підприємства.

Література: [20; 23; 24; 69; 70].

Тема 8. Фінансові ресурси (капітал) підприємства

8.1. Капітал як складова ресурсів підприємства.

8.2. Власний капітал підприємства.

8.3. Позиковий капітал підприємства.

8.4. Планування обсягу та структури капіталу підприємства.

8.5. Резерви зростання капіталу підприємства.

Література: [25; 26; 35; 36; 46].

Тема 9. Поточні витрати підприємства та собівартість продукції

9.1. Сутність понять витрати, поточні та капітальні витрати підприємства.

9.2. Класифікація поточних витрат.

9.3. Показники собівартості продукції та порядок їх обчислення.

9.4. Методи планування поточних витрат.

9.5. Резерви раціоналізації поточних витрат підприємства.

Література: [20; 26; 27; 51; 53].

Тема 10. Доходи та цінова політика підприємства

10.1. Сутність, класифікація доходів підприємства.

10.2. Цінова політика підприємства. Методи ціноутворення.

10.3. Методичні інструменти аналізу доходів підприємства.

10.4. Планування доходів підприємства.

10.5. Резерви зростання доходів підприємства.

Література: [20; 25; 27; 33; 34].

Тема 11. Фінансові результати діяльності підприємства

11.1. Поняття, види та класифікація фінансових результатів діяльності підприємства.

11.2. Функції та значення прибутку, джерела його утворення.

11.3. Показники рентабельності підприємства.

11.4. Резерви зростання прибутку підприємства: поняття, класифікація, методика оцінки.

11.5. Використання чистого прибутку підприємства.

Література: [18; 24; 30; 41; 45].

Змістовний модуль 4. Інтегральна оцінка стану підприємства, його розвиток та забезпечення економічної безпеки

Тема 12. Ефективність діяльності та методичні засади її оцінки

12.1. Поняття ефекту як результату діяльності підприємства. Види ефекту

12.2. Методичні засади оцінки ефективності діяльності підприємства.

12.3. Оцінка ефективності інвестиційних та інноваційних проектів підприємства.

12.4. Методи інтегральної оцінки ефективності діяльності підприємства.

12.5. Напрями підвищення ефективності діяльності підприємства.

Література: [18; 26; 27; 31; 39; 49].

Тема 13. Фінансово-майновий стан підприємства та методи його оцінки.

13.1. Поняття фінансово-майнового стану підприємства, мета і завдання його дослідження

13.2. Горизонтальний, вертикальний, порівняльний аналіз.

13.3. Сутність понять ліквідності та платоспроможності підприємства.

13.4. Класифікація фінансової стійкості підприємства.

13.5. Показники оцінки рентабельності діяльності підприємства.

13.6. Інтегральна оцінка фінансово-майнового стану підприємства.

Література: [18; 26; 27; 31; 39; 49].

Тема 14. Конкурентоспроможність підприємства

14.1. Сутність конкурентоспроможності підприємства.

14.2. Методичні підходи до оцінки конкурентоспроможності підприємства

14.3. Оцінка стратегічної конкурентоспроможності підприємства.

14.4. Обґрунтування заходів щодо зміцнення конкурентоспроможності підприємства.

Література: [18; 24; 28; 32; 62].

Тема 15. Сучасні теорії та моделі розвитку підприємства. Трансформація (реструктуризація) підприємств у процесі розвитку

15.1. Поняття "розвиток", його роль, місце і значення в господарській діяльності.

15.2. Сучасні моделі розвитку підприємства.

15.3. Сутнісна характеристика та організаційні форми трансформації підприємств.

15.4. Вітчизняний і зарубіжний досвід трансформації та реструктуризації підприємств.

Література: [1; 3; 11; 8; 38].

Тема 16. Економічна безпека підприємства та його антикризова діяльність

16.1. Банкрутство підприємства як результат розвитку кризових явищ. Види банкрутства.

16.2. Загальна характеристика процесу ліквідації збанкрутілого підприємства.

16.3. Цілі та форми санації. Класифікація санаційних заходів.

16.4. Система показників економічної безпеки підприємства.

Література: [20; 22; 23; 34; 38].

5. Плани семінарських занять

За кожною темою викладач проводить семінарське заняття, на якому обговорює зі студентами питання з тем, визначених робочою навчальною програмою. Семінарські заняття здійснюються у формі підготовки та обговорення рефератів, доповідей, виступів та дискусій. Викладачем оцінюється творча активність студентів, їх вміння формувати теоретичні положення, давати їм власну інтерпретацію та визначити свою позицію.

Підсумкові оцінки за кожне заняття вносяться у відповідний журнал. Оцінки, отримані студентом за семінарські заняття, враховуються при визначенні поточної оцінки з даної навчальної дисципліни.

Перелік тем семінарських занять

Змістовний модуль 1. Економічні засади функціонування підприємства в системі ринкових відносин, виробництво та конкурентоспроможність продукції

Тема 1. Підприємство в соціально-орієнтованій ринковій економіці

План семінару (4 години)

1. Характеристика підприємства (фірми) як первинної ланки виробничої сфери та юридичної особи.

2. Методологічні основи обґрунтування множинних цілей

діяльності підприємства (фірми).

3. Правові основи діяльності підприємств (фірм) за умов ринкової економіки.

4. Тенденції щодо зміни в Україні кількості підприємств за формою власності майна і чисельністю працівників.

5. Соціально-економічні переваги акціонування державних підприємств.

6. Актуальні проблеми обґрунтування виробничої і загальної структури підприємств різних форм власності.

7. Доцільність та ефективність створення холдингових компаній в окремих галузях економіки України.

8. Структура, напрями та ефективність діяльності Української промислово-фінансової групи.

Література: [18; 20; 24; 29; 42; 53].

Тема 2. Планування діяльності підприємства

План семінару (4 години)

1. Методологія й технологія планування діяльності підприємства за умов ринкової економіки.

2. Система планів діяльності підприємства за сучасних умов господарювання.

3. Характеристика, особливості та взаємозв'язок методів планування на підприємстві.

4. Об'єктивна необхідність і проблеми стратегічного планування на підприємствах різних форм власності.

5. Взаємозв'язок і взаємодія стратегічного й тактичного планування на підприємстві.

6. Зміст, показники та процедура розробки середньо- і короткострокових планів діяльності підприємства.

7. Системи календарно-оперативного планування діяльності підприємства і проблеми вдосконалення цих систем.

Література: [21 – 24; 33; 42].

Тема 3. Продукція підприємства

План семінару (2 години)

1. Удосконалення чинної системи одиничних і загальних показників якості продукції щодо збільшення об'єктивності відображення якості та

спрощення самої системи.

2. Необхідність і методологія визначення оптимального рівня якості продукції.

3. Конкурентоспроможність продукції: сутнісна характеристика, оцінка, способи забезпечення.

4. Економічно-правове обґрунтування змісту й кількості державних (національних) стандартів на продукцію підприємств.

5. Аналітична оцінка технічного рівня та якості найважливіших видів продукції підприємств ключових галузей народного господарства України.

6. Узагальнення зарубіжного досвіду в галузі управління якістю продукції і можливості його використання за створення сертифікованих систем якості на підприємствах України.

7. Система державного нагляду за якістю продукції, що виготовляється на підприємствах України.

Література: [18; 20; 22; 32; 62].

Змістовний модуль 2. Виробнича потужність та ресурсний потенціал підприємства

Тема 4. Виробнича програма та виробнича потужність підприємства

План семінару (2 години)

1. Усебічна загальна характеристика техніко-технологічної бази підприємства.

2. Сучасні тенденції розвитку техніко-технологічної бази підприємств різних галузей.

3. Порівняльна характеристика традиційного та інноваційного типів виробництва.

4. Проблеми оцінки технічного рівня різногалузевих підприємств.

5. Система організаційно-економічного управління технічним розвитком підприємства.

6. Можливі та найбільш ефективні форми технічного розвитку підприємства.

7. Проблеми планування технічного розвитку підприємства.

8. Об'єктивна необхідність та ефективність застосування лізингу як нової форми оновлення й розвитку технічної бази підприємств

(організацій).

9. Загальні методичні принципи визначення виробничої потужності різногалузевих підприємства.

10. Передумови й способи ефективнішого використання виробничих потужностей підприємств різних галузей економіки України.

Література: [21; 23; 24; 37; 52].

Тема 5. Ресурсний потенціал підприємства.

План семінару (2 години)

1. Поняття ресурсного потенціалу підприємства.
2. Складові потенціалу підприємства.
3. Критерії оптимізації ресурсного потенціалу підприємства.
4. Методичні підходи до оцінювання потенціалу підприємства.
5. Методичні підходи до визначення резервів розвитку підприємства та його потенціалу.

Література: [20 – 22; 48; 64].

Тема 6. Трудові ресурси підприємства.

План семінару (2 години)

1. Персонал підприємства, його склад та структура.
2. Порядок розрахунку чисельності різних категорій персоналу підприємства.
3. Оцінка персоналу підприємства.
4. Продуктивність праці, методи її вимірювання та показники.
5. Визначення зміни продуктивності праці на підприємстві за рахунок різних факторів.
6. Сутність оплати праці. Види заробітної плати. Фонд оплати праці підприємства.
7. Форми та системи оплати праці різних категорій працівників підприємства.
8. Доплати і надбавки до заробітної плати. Організація преміювання персоналу.

Література: [20; 25; 29; 69; 70].

Змістовний модуль 3. Ресурсне забезпечення та економічні результати діяльності підприємства

Тема 7. Майнові ресурси підприємства

План семінару (1 година)

7.1. Методичні інструменти оцінки стану, руху та ефективності використання основних засобів підприємства.

7.2. Нематеріальні активи підприємства: сутність, класифікація, призначення, особливості формування та відтворення.

7.3. Довгострокові фінансові інвестиції підприємства: поняття, класифікація, методи оцінки.

Література: [20; 23; 24; 69; 70].

Тема 8. Фінансові ресурси (капітал) підприємства

План семінару (1 година)

8.1. Відмінні характеристики підприємства, що визначають особливості формування його фінансових ресурсів.

8.2. Кругообіг фінансових ресурсів підприємства в процесі формування його капіталу.

8.3. Кредитування як механізм формування позикового капіталу підприємства: поняття, принципи, завдання.

8.4. Особливості, форми та інструменти банківського та небанківського кредитування підприємства.

Література: [25; 26; 35; 36; 46].

Тема 9. Поточні витрати підприємства та собівартість продукції

План семінару (1 година)

9.1. Особливості калькулювання собівартості продукції на підприємствах окремих галузей.

9.2. Методичні інструменти аналізу поточних витрат підприємства.

9.3. Зміст та механізм дій виробничого левериджу.

9.4. Фактори, що впливають на формування поточних витрат підприємства.

9.5. Шляхи раціоналізації складу витрат підприємства.

Література: [20; 26; 27; 51; 53].

Тема 10. Доходи та цінова політика підприємства

План семінару (1 година)

10.1. Особливості формування доходів від операційної діяльності в окремих галузях господарювання.

10.2. Фактори, що впливають на доходи від операційної діяльності.

10.3. Характеристика ціноутворюючих факторів.

10.4. Методи ціноутворення. Напрями забезпечення ефективності цінової політики.

Література: [20; 25; 27; 43; 44].

Тема 11. Фінансові результати діяльності підприємства

План семінару (1 година)

11.1. Сутність, функції та значення прибутку, джерела його утворення.

11.2. Механізм формування чистого прибутку підприємства у взаємозв'язку з основними видами його діяльності.

11.3. Методичні інструменти та послідовність аналізу прибутку підприємства.

Література: [18; 24; 30; 41; 45].

Змістовний модуль 4. Інтегральна оцінка стану підприємства, його розвиток та забезпечення економічної безпеки

Тема 12. Ефективність діяльності та методичні засади її оцінки

План семінару (1 година)

12.1. Методичні засади оцінки ефективності діяльності підприємства.

12.2. Поняття та систематизація показників ефективності діяльності підприємства.

12.3. Особливості оцінки ефективності основних видів діяльності підприємства: операційної, інвестиційної та фінансової.

12.4. Оцінка ефективності інвестиційних та інноваційних проектів підприємства.

12.5. Методи інтегральної оцінки ефективності діяльності підприємства.

Література: [18; 26; 27; 30; 39; 49].

Тема 13. Фінансово-майновий стан підприємства та методи його оцінки

План семінару (1 година)

- 13.1. Аналіз фінансових коефіцієнтів (К-аналіз).
- 13.2. Факторний аналіз.
- 13.3. Експрес-метод діагностики фінансово-майнового стану.
- 13.4. Показники оцінки ділової активності підприємства.
- 13.5. Комплексне оцінювання фінансово-майнового стану підприємства.

Література: [18; 26; 27; 30; 39; 49].

Тема 14. Конкуреноспроможність підприємства

План семінару (1 година)

- 14.1. Визначення підприємств-конкурентів.
- 14.2. Особливості формування інформаційної бази оцінки конкуреноспроможності підприємства.
- 14.3. Поняття і класифікація методичних підходів до оцінки конкуреноспроможності підприємства.
- 14.4. Методи оцінки поточної конкуреноспроможності підприємства: основні характеристики та особливості застосування в перебігу оцінки статичної та динамічної конкуреноспроможності.

Література: [18; 24; 28; 32; 62].

Тема 15. Сучасні теорії та моделі розвитку підприємства.

Трансформація (реструктуризація) підприємств у процесі розвитку

План семінару (2 години)

- 15.1. Методичний інструментарій аналізу процесів розвитку на підприємстві.
- 15.2. Особливості управління підприємством за кожною моделлю розвитку.
- 15.3. Сутнісна характеристика та організаційні форми трансформації підприємств (організацій) та об'єднань.
- 15.4. Розробка і реалізація програми (бізнес-проекту) трансформації підприємств.
- 15.5. Вітчизняний і зарубіжний досвід трансформації та реструктуризації підприємств.

Література: [18; 21; 28; 38; 68].

Тема 16. Економічна безпека підприємства та його антикризова діяльність

План семінару (1 година)

- 16.1. Генезис формування та сучасне розуміння економічної безпеки підприємств, її місце і роль в системі управління підприємством.
- 16.2. Система показників економічної безпеки підприємства.
- 16.3. Оцінювання рівня економічної безпеки підприємства.
- 16.4. Методи моніторингу економічної безпеки підприємства.
- 16.5. Механізми забезпечення економічної безпеки підприємства.

Література: [20; 22; 23; 34; 38].

6. Плани практичних занять

Практичне заняття – форма навчального заняття, при якому викладач організовує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни і формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом відповідно до сформульованих завдань. Проведення практичного заняття ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння студентами необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різної складності для розв'язування їх студентами на занятті.

Плани практичних занять наведено у табл. 2.

Таблиця 2

Плани практичних занять

Назва теми	Кількість годин	Рекомендована література
1	2	3
Змістовний модуль 1. Економічні засади функціонування підприємства в системі ринкових відносин, виробництво та конкурентоспроможність продукції		
Тема 2. Планування показників фінансово-господарської діяльності	2	[19; 20; 22; 28; 33; 40]
Тема 3. Розрахунок валової, товарної, реалізованої продукції підприємства	2	[19; 20; 28; 29; 48; 50; 52]
Змістовний модуль 2. Виробнича потужність та ресурсний потенціал підприємства		
Тема 4. Визначення потужності підприємства. Аналіз планування обсягів продукції	6	[19; 21; 23; 24; 33; 40]
Тема 5. Аналіз ресурсного потенціалу	2	[19; 20 – 22; 28; 48; 64]

підприємства		
Тема 6. Вивчення та аналіз продуктивності праці робітників, оплата праці працівників підприємства	4	[19; 20; 25; 26; 28; 69; 70]
Змістовний модуль 3. Ресурсне забезпечення та економічні результати діяльності підприємства		
Тема 7. Розрахунок амортизації основних фондів за різними методами, нормативів оборотних коштів та показників ефективності	3	[19; 20; 25; 26; 28; 69; 70]

Закінчення табл. 2

1	2	3
Тема 8. Аналіз капіталу підприємства	1	[19; 25; 26; 28; 35; 36; 46]
Тема 9. Калькулювання собівартості продукції. Аналітичні можливості системи "директ-костинг"	3	[18; 20; 26; 27; 28; 51; 53]
Тема 10. Аналіз та планування доходів підприємства	1	[19; 20; 25; 27; 28; 43; 44]
Тема 11. Розрахунок фінансових результатів діяльності підприємства. Управління прибутком у процесі операційної та фінансової діяльності	1	[18; 19; 24; 28; 31; 41; 45]
Змістовний модуль 4. Інтегральна оцінка стану підприємства, його розвиток та забезпечення економічної безпеки		
Тема 12. Оцінка ефективності інвестиційних та інноваційних проектів підприємства	3	[18; 19; 26; 27; 28; 31; 39; 49]
Тема 13. Аналіз балансу підприємства та оцінка його ліквідності	3	[18; 19; 26; 27; 28; 31; 39; 49]
Тема 14. Оцінка конкурентоспроможності підприємства та продукції, що випускається	1	[18; 25; 28; 32; 62]
Тема 16. Оцінка рівня економічної безпеки підприємства	1	[20; 22; 23; 34; 38]

7. Самостійна робота студентів

Самостійна робота студента – це основний засіб оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Самостійна робота студента відноситься до інформаційно-розвиваючих методів навчання і є основним засобом оволодіння

навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Співвідношення аудиторної і самостійної роботи студента у загальному обсязі навчального часу, який відводиться на вивчення навчальної дисципліни, в середньому становить 1:3.

Існують такі види самостійної роботи студентів за цільовим призначенням:

1. Вивчення нового матеріалу: читання та конспектування літературних джерел інформації; перегляд відеозаписів; прослуховування лекцій магнітних записів; інші види занять.

2. Поглиблене вивчення матеріалу: підготовка до контрольних, практичних, лабораторних робіт, колоквиумів, семінарів; виконання типових задач; інші види занять.

3. Вивчення матеріалу з використанням елементів творчості: проведення лабораторних робіт з елементами творчості; розв'язання нестандартних задач; виконання розрахунково-графічних робіт і курсових проектів; участь у ділових іграх і в розборі проблемних ситуацій; складання рефератів, доповідей, інформацій з заданої теми; інші види занять.

4. Вдосконалення теоретичних знань і практичних навичок в умовах виробництва: навчальні практикуми, робота на філіях кафедр; усі види практик; дипломне проектування; інші види занять.

Перелік питань для самостійного опрацювання наведено в табл. 5.

Таблиця 3

Перелік питань для самостійного опрацювання

Назва теми	Питання для самостійного опрацювання (за модулями та темами)	Рекомендована література
1	2	3
Змістовний модуль 1. Економічні засади функціонування підприємства в системі ринкових відносин, виробництво та конкурентоспроможність продукції		
Тема 1. Підприємство в соціально-орієнтованій економіці	1. Доцільність та ефективність створення холдингових компаній в окремих галузях економіки України. 2. Структура, напрями та ефективність діяльності Української промислово-фінансової групи	[18; 20; 34; 59; 60; 71]

Тема 2. Планування діяльності підприємства	1. Зміст, показники та процедура розробки середньо- і короткострокових планів діяльності підприємства. 2. Системи календарно-оперативного планування діяльності підприємства і проблеми вдосконалення цих систем	[19; 20; 22; 28; 33; 40]
Тема 3. Продукція підприємства	1. Узагальнення зарубіжного досвіду в галузі управління якістю продукції і можливості його використання за створення сертифікованих систем якості на підприємствах України. 2. Система державного нагляду за якістю продукції, що виготовляється на підприємствах України	[19; 20; 28; 29; 48; 50; 52]

Продовження табл. 3

1	2	3
Змістовний модуль 2. Виробнича потужність та ресурсний потенціал підприємства		
Тема 4. Виробнича програма та виробнича потужність підприємства	1. Загальні методичні принципи визначення виробничої потужності різногалузевих підприємства. 2. Передумови й способи ефективнішого використання виробничих потужностей підприємств різних галузей економіки України	[19; 21; 23; 24; 33; 40]
Тема 5. Аналіз ресурсного потенціалу підприємства	1. Методичні підходи до оцінювання потенціалу підприємства. 2. Методичні підходи до визначення резервів розвитку підприємства та його потенціалу	[19 – 22; 28; 48; 64]
Тема 6. Вивчення та аналіз продуктивності праці робітників, оплата праці працівників підприємства	1. Форми та системи оплати праці різних категорій працівників підприємства. 2. Доплати і надбавки до заробітної плати. Організація преміювання персоналу	[19; 20; 25; 26; 28; 69; 70]
Змістовний модуль 3. Ресурсне забезпечення та економічні результати діяльності підприємства		
Тема 7. Майнові	1. Нематеріальні активи підприємства:	[19; 20; 25; 26; 28;

ресурси підприємства	сутність, класифікація, призначення, особливості формування та відтворення. 2. Довгострокові фінансові інвестицій підприємства: поняття, класифікація, методи оцінки	69; 70]
Тема 8. Фінансові ресурси підприємства	1. Кредитування як механізм формування позикового капіталу підприємства: поняття, принципи, завдання. 2. Особливості, форми та інструменти банківського та небанківського кредитування підприємства	[19; 25; 26; 28; 35; 36; 46]
Тема 9. Поточні витрати підприємства та собівартість продукції	1. Фактори, що впливають на формування поточних витрат підприємства. 2. Шляхи раціоналізації складу витрат підприємства	[18; 20; 26 – 28; 51; 53]

Закінчення табл. 3

1	2	3
Тема 10. Доходи та цінова політика підприємства	1. Характеристика ціноутворюючих факторів. 2. Методи ціноутворення. Напрями забезпечення ефективності цінової політики	[19; 20; 25; 27; 28; 43; 44]
Тема 11. Фінансові результати діяльності підприємства	1. Механізм формування чистого прибутку підприємства у взаємозв'язку з основними видами його діяльності. 2. Методичні інструменти та послідовність аналізу прибутку підприємства	[18; 19, 24; 28; 31; 41; 45]
Змістовний модуль 4. Інтегральна оцінка стану підприємства, його розвиток та забезпечення економічної безпеки		
Тема 12. Ефективність діяльності та методичні засади її оцінки	1. Оцінка ефективності інвестиційних та інноваційних проектів підприємства. 2. Методи інтегральної оцінки ефективності діяльності підприємства	[18; 19; 26 – 28; 31; 39; 49]
Тема 13. Фінансово-майновий стан підприємства та методи його оцінки	1. Показники оцінки ділової активності підприємства. 2. Комплексне оцінювання фінансово-майнового стану підприємства	[18; 19, 26 – 28; 31; 39; 49]
Тема 14. Конкурентоспромож	1. Визначення підприємств-конкурентів. 2. Особливості формування	[18; 25; 28; 32; 62]

ність підприємства	інформаційної бази оцінки конкурентоспроможності підприємства	
Тема 15. Сучасні теорії та моделі розвитку підприємства. Трансформація (реструктуризація) підприємств	1. Розробка і реалізація програми (бізнес-проекту) трансформації підприємств. 2. Вітчизняний і зарубіжний досвід трансформації та реструктуризації підприємств	[24; 27; 29; 52]
Тема 16. Економічна безпека підприємства та його антикризова діяльність	1. Методи моніторингу економічної безпеки підприємства. 2. Механізми забезпечення економічної безпеки підприємства	[20; 22; 23; 34; 38]

8. Контрольні запитання для самодіагностики

1. У яких організаційно-правових формах може здійснюватись підприємницька діяльність?
2. Які основні види договорів існують у сучасній системі господарювання?
3. За якими критеріями класифікують підприємства та які існують види підприємств?
4. Назвіть переваги і недоліки різних видів товариств.
5. Вкажіть види об'єднань, їх переваги та недоліки.
6. За якими критеріями підприємства відносяться до малих, середніх та крупних?
7. Дайте визначення франчайзингу та приклади його застосування в Україні.
8. Перелічіть основні складові зовнішнього оточення підприємства. Як вони впливають на підприємство?
9. Які основні принципи оподаткування діяльності підприємств в Україні?
10. Які функції виконує процес управління підприємствами?
11. Які існують методи управління діяльністю підприємств?
12. Охарактеризуйте процес планування діяльності

підприємства: його сутність, методи, види.

13. В чому полягає різниця між тактичним та стратегічним плануванням?

14. Що таке бізнес-план та який порядок його складання?

15. В яких випадках рекомендується розробляти бізнес-план підприємства?

16. Вкажіть основні розділи бізнес-плану.

17. З яких груп складається персонал підприємства?

18. Як розраховується чисельність різних груп персоналу?

19. Які існують форми та системи заробітної плати?

20. Які ви знаєте показники ефективності використання праці персоналу? Як визначається продуктивність праці?

21. Назвіть основні розділи колективного договору та вкажіть порядок його розробки.

22. В чому полягає державне регулювання оплати праці в Україні?

23. Які резерви зростання продуктивності праці можуть використовувати підприємства?

24. Як здійснюється управління та оцінка персоналу?

25. Що входить до складу капіталу підприємства?

26. Дайте визначення основних засобів підприємства. На які групи діляться основні фонди згідно з законодавством України?

27. Що таке первісна, залишкова, ліквідаційна вартість основних виробничих засобів?

28. Що входить до складу первісної вартості основних фондів?

29. Що таке знос та амортизація основних фондів? Які ви знаєте методи нарахування амортизації?

30. У чому полягає різниця між фіскальною та економічною амортизацією?

31. Які ви знаєте напрями інтенсифікації відтворення основних виробничих фондів, зниження втрат від морального зносу обладнання?

32. Які ви знаєте показники ефективності використання основних фондів?
33. Поясніть сутність понять оборотні фонди, фонди обертання, оборотні кошти підприємства.
34. Що розуміють під структурою оборотних коштів і чим вона визначається?
35. Що таке нормативи оборотних коштів? За допомогою яких методів можна розрахувати ці нормативи?
36. Які існують показники ефективності використання оборотних коштів? Які фактори підвищення ефективності використання оборотних коштів вам відомі?
37. Що таке собівартість? Які існують види собівартості.
38. За якими критеріями можна групувати витрати на виробництво та реалізацію продукції?
39. Які існують види калькуляцій та методи калькулювання собівартості продукції? Вкажіть статті калькуляції.
40. Як змінюються витрати на одиницю продукції та на весь обсяг виробництва при зміні загального об'єму випуску продукції?
41. У чому полягає сутність системи директ-костінг? Вкажіть її аналітичні можливості.
42. Які види цін знаходять своє застосування в Україні?
43. В чому полягає зміст маркетингової діяльності підприємства?
44. Що таке виробнича програма підприємства та який порядок її формування?
45. Назвіть фактори, що визначають обсяг виробництва та реалізації продукції.
46. Що таке товарна, валова, реалізована і чиста продукція?
47. З чого складається техніко-технологічна база виробництва?
48. Що таке виробнича потужність підприємства? Як вона розраховується та як вона повинна співвідноситися з

виробничою програмою підприємства?

49. Як визначається коефіцієнт використання виробничої потужності?

50. Дайте визначення лізингу.

51. У чому полягає економічний зміст поняття якість?

52. Які існують показники якості продукції підприємства?

53. Які види прибутку розраховуються на вітчизняних підприємствах згідно з діючим законодавством?

54. Що таке фінансові результати діяльності підприємства та як вони класифікуються?

55. Як розраховуються показники фінансових результатів від різних видів діяльності підприємств?

56. Які ви знаєте джерела формування прибутку і напрями його використання?

57. Вкажіть напрями аналізу фінансового стану підприємства.

58. Які показники характеризують фінансову стійкість підприємства?

59. Яким чином аналізується платоспроможність підприємства?

60. Що таке точка беззбитковості та як вона визначається?

61. Назвіть показники рентабельності та вкажіть порядок їх розрахунку.

62. У чому полягає сутність і форми прояву економічної ефективності?

63. Що таке узагальнюючі показники економічної ефективності роботи підприємства та як вони розраховуються?

64. Охарактеризуйте показники ефективності використання різних видів ресурсів на підприємстві.

65. В чому полягає сутність науково-технічного прогресу та в яких формах він може проявлятися?

66. Перелічіть основні види інновацій на промисловому підприємстві.

67. Що таке інвестиції? З чого вони можуть складатися?

68. Які види інвестицій ви знаєте?
69. Як оцінюють ефективність використання інвестиційних ресурсів?
70. Що таке концентрація виробництва та які її основні напрямки?
71. Дайте визначення диверсифікації виробництва та перелічіть її переваги і недоліки.
72. У чому полягає спеціалізація та кооперування виробництва, їх переваги та недоліки?
73. Як визначається конкурентоспроможність продукції?
74. В чому полягає сутність конкурентоспроможності підприємства?
75. Охарактеризуйте процес реструктуризації підприємств.
76. В чому полягає економічна безпека підприємств та які існують способи її забезпечення?
77. Як оцінюють рівень економічної безпеки підприємства?
78. Як здійснюється санація підприємства?
79. Що таке банкрутство? Як можна оцінити імовірність банкрутства підприємства?
80. Який порядок ліквідації збанкрутілих підприємств в Україні?

9. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі: індивідуальних запитань, консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль тощо.

Форми організації індивідуально-консультативної роботи:

а) за засвоєнням теоретичного матеріалу:

- консультації: індивідуальні (запитання – відповідь);
- групові (розгляд типових прикладів – ситуацій);

б) за засвоєнням практичного матеріалу:

- консультації індивідуальні та групові;

в) для комплексної оцінки засвоєння програмного матеріалу:

- індивідуальний захист виконаних робіт;
- підготовка реферату для виступу на науковому семінарі;
- підготовка реферату для виступу на науковій конференції.

10. Методика активізації процесу навчання

Організація навчального процесу з вивчення навчальної дисципліни передбачає застосування активних та інтерактивних методів навчання – проблемних та міні-лекцій, семінарів у активній формі, розгляд кейсів. Основні відмінності активних та інтерактивних методів навчання від традиційних визначається не тільки методикою і технікою викладання, але і високою ефективністю навчального процесу, який виявляється у:

- високій мотивації студентів;
- закріпленні теоретичних знань на практиці;
- підвищенні самосвідомості студентів;
- виробленні здатності ухвалювати самостійні рішення;
- виробленні здібності до колективних рішень;
- виробленні здібності до соціальної інтеграції;
- придбанні навичок вирішення конфліктів;
- розвитку здібності до компромісів.

Проблемна лекція спрямована на розвиток логічного мислення студентів і характеризуються тим, що коло питань обмежується двома-трьома ключовими моментами, увага студентів концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках, використовується досвід закордонних навчальних закладів з роздаванням студентам під час лекції друкованого матеріалу та виділенням головних висновків з питань, що розглядаються. При читанні лекцій студентам даються питання для самостійного розмірковування, проте лектор сам відповідає на них, не чекаючи відповідей студентів. Система питань в ході лекції відіграє активізуючу роль, примушує студентів сконцентруватися і почати активно мислити в пошуках правильної відповіді. Проблемні лекції доцільно використовувати при розгляданні тем 4, 7, 8.

Лекція-діалог - зміст подається через серію питань, на які студент повинен відповідати безпосередньо в ході лекції. До цього типу примикає лекція із застосуванням техніки "зворотного зв'язку", а також програмована лекція-консультація. Даний вид лекції доцільно провести при вивченні тем 1, 2, 9.

Кейс-метод (метод аналізу конкретних ситуацій) дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд проблемних управлінських ситуацій. Цей метод навчального матеріалу доцільно використати при вивченні тем 1, 15, 16.

11. Система поточного і підсумкового контролю знань студентів

Система оцінювання знань, вмінь та навичок студентів здійснюється за накопичувальною бально-рейтинговою системою (НБРС), яка враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни "Економіка і фінанси підприємства" передбачають лекції, семінарські та практичні заняття, а також самостійну роботу. Накопичувальна бально-рейтингова система є основним елементом управління навчальним процесом і призначена для регулярного оцінювання якості його результатів. Основною метою введення НБРС є комплексна оцінка результатів навчальної діяльності студентів при засвоєнні усіх освітньо-професійних програм Галузевого стандарту освіти, що реалізуються в ХНЕУ для денної форми навчання.

Навчальна дисципліна вивчається протягом 5 – 6 семестрів. Навчальним планом передбачено у п'ятому семестрі – залік, а у четвертому – іспит. Для отримання заліку, студенту необхідно набрати за поточний і модульний контроль не менше 60 балів за семестр із 100 можливих, Для отримання позитивного результату за семестр за іспит, студенту необхідно набрати не менше 25 балів із 40 можливих, при умові отримання 35 балів із 60 можливих за поточний і модульний контроль.

Контрольні заходи включають поточний і підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, лабораторних, семінарських занять і

оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти іспит – 35 балів).

Модульний контроль проводиться з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті інтегровану оцінку результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля. Модульний контроль рекомендується проводити у формі колоквіуму (рекомендована структура змісту надано у Додатку Б) або модульної контрольної роботи за відповідний змістовий модуль.

Підсумковий/семестровий контроль проводиться у формі іспиту чи заліку, визначених навчальним планом у терміни, передбачені графіком навчального процесу.

Оцінювання знань студентів під час лекційних і практичних (семінарських) занять має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

а) систематичність, активність та результативність роботи протягом семестру над вивчення програмного матеріалу дисципліни, відвідування занять оцінюються 0,5 бала;

б) виконання завдань за темами оцінюється в 1 бал;

в) есе – 7 балів (5 семестр), 6 балів (6 семестр);

г) презентація – 6 балів;

д) поточна контрольна робота – 7 балів (5 семестр), 5 балів (6 семестр);

є) колоквіум – 17 балів (5 семестр), 8 балів (6 семестр).

Оцінювання проводиться виконання завдань за темами проводиться за такими критеріями:

1) розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

2) ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;

3) знайомство з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;

4) вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, розв'язання задач, проведення розрахунків при виконанні завдань, винесених для самостійного опрацювання, та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

5) логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових

роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Оцінка "1 бал" ставиться за умови відповідності виконаного завдання студента або його усної відповіді всім п'ятьом зазначеним критеріям. Відсутність тієї або іншої складової знижує оцінку.

При оцінюванні практичних завдань увага також приділяється якості, самостійності та своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то оцінка буде знижена.

Есе є твором-роздумом невеликого обсягу з вільною композицією, що виражає індивідуальні враження, міркування за конкретним питанням, проблемою. Есе припускає вираження автором своєї точки зору, особистої суб'єктивної оцінки предмета міркування, дає можливість нестандартного (творчого), оригінального освітлення матеріалу. На відміну від інших методів контролю і перевірки знань, метою есе є діагностика продуктивної, творчої складової пізнавальної діяльності студентів, яка передбачає аналіз інформації, його інтерпретацію, побудову міркувань, порівняння фактів, підходів і альтернатив, формулювання висновків, особисту оцінку автора і т. п .

Для оцінювання есе та поточної контрольної роботи студентів використовуються такі критерії:

7 балів – теоретичне/практичне завдання розкрито повністю, з викладенням висновків та узагальнень, зроблених на основі програмного та додаткового матеріалу, законодавчих актів та нормативних документів;

6,6 балів – теоретичне/практичне запитання розкрито повністю, з викладенням висновків, зроблених на основі програмного та додаткового матеріалу;

6,2 балів – теоретичне/практичне запитання розкрито повністю, на основі програмного матеріалу та додаткової літератури. Припускаються незначні випадкові погрішності, які не мають суттєвого впливу на повноту та змістовність відповіді;

5,8 балів – теоретичне/практичне запитання розкрито повністю, програмний матеріал викладено повністю, але з незначними погрішностями або без деяких висновків та узагальнень;

5,4 балів – теоретичне/практичне запитання розкрито повністю, програмний матеріал викладено повністю, але з незначними погрішностями або без висновків та узагальнень;

5 балів – теоретичне/практичне запитання висвітлене повністю, але з погрішностями та без необхідних узагальнень, якщо при відповіді студент продемонстрував розуміння основних положень програмного матеріалу;

4,6 балів – ставиться за неповне висвітлення змісту теоретичного/практичного запитання, зі значними погрішностями та суттєвими помилками, але при відповіді на запитання продемонстроване розуміння основних положень програмного матеріалу;

4,2 бала – теоретичне/практичне запитання висвітлене лише частково, але при відповіді на запитання продемонстроване розуміння основних положень програмного матеріалу;

3,3 бала – теоретичне/практичне запитання розкрито неповністю або зовсім не розкрито, думки викладаються на елементарному рівні;

2,4 бала – ставиться за невиконання завдання загалом.

Типова структура колоквіуму за змістовим модулем 1

Тестові завдання (10 тестових завдань стереотипного рівня) – 5 балів

1. Вказати, якому поняттю відповідає вказане визначення:

максимальний об'єм продукції, який може виготовити підприємства протягом року за допомогою наявних у нього засобів праці:

- а) виробнича потужність;
- б) виробнича програма;
- в) пропускна спроможність;
- г) всі відповіді правильні.

2. Ефективний річний фонд часу роботи устаткування визначається як:

а) календарний фонд за вирахуванням втрат, пов'язаних з режимом роботи підприємства;

б) режимний фонд за вирахуванням витрат часу на виконання планових ремонтних операцій і міжремонтне обслуговування;

- в) календарний фонд за вирахуванням режимного фонду;
- г) всі відповіді правильні.

3. Коефіцієнт планованого використання виробничої потужності визначається як:

а) планований обсяг виробництва продукції за вирахуванням виробничої потужності;

б) виробнича потужність за вирахуванням планованого обсягу виробництва продукції в натуральному виразі;

в) планований обсяг виробництва продукції в натуральному виразі ділити на виробничу потужність;

г) виробнича потужність ділити на планований об'єм виробництва продукції в натуральному виразі.

4. На підприємстві є "вузьке місце", якщо значення коефіцієнта планованого використання виробничої потужності:

а) більше одиниці;

б) менше одиниці;

в) дорівнює одиниці;

г) менше 0,85.

Практичне завдання (2 завдання) – завдання 1 – 5 балів, завдання 2 – 7 балів.

Завдання 1.

Підприємство випустило основної продукції на суму 325,6 тис. грн. Вартість робіт промислового характеру, виконаних на сторону, склала 41,15 тис. грн. Напівфабрикатів власного виробництва виготовлено на суму 23,7 тис. грн, з них 80 % спожито в своєму виробництві. Розмір незавершеного виробництва збільшився на кінець року на 5 тис. грн. Матеріальні витрати складають 40 % від вартості товарної продукції. Визначити розмір реалізованої, валової і чистої продукції.

Завдання 2

Підприємство виробляє електродвигуни. На підставі вихідних даних, наведених у таблиці, визначити вихідну й середньорічну виробничу потужність підприємства і коефіцієнт використання виробничої потужності.

Показник	Значення показника
Виробнича потужність підприємства на початок року (вихідна), млн грн/рік	12
Виробнича потужність, що зростає в результаті модернізації й удосконалення технології: з 1 жовтня, млн грн	0,8
Виробнича потужність, що вводиться з 1 вересня в результаті реконструкції, млн грн	0,6
Виробнича потужність, виведена з 1 березня, млн грн	0,4

Виробнича програма підприємства, млн грн/рік	10
--	----

Зразок екзаменаційного завдання та критерії оцінювання

Екзаменаційний білет

Завдання 1 (стереотипне)

Планова трудомісткість річної виробничої програми цеха 6 520 нормо-годин, річний корисний фонд часу робітника – 1 865 год., плановий середній процент виконання норм виробітку – 110 %. Якою повинна бути планова чисельність робітників-відрядників?

Завдання 2 (стереотипне)

Початкова вартість токарного верстата 7 500 грн., ліквідаційна вартість – 900 грн, річна норма амортизації – 10 %. Визначити в рамках економічної системи амортизації залишкову вартість верстата на кінець 6 року експлуатації, якщо амортизація нараховується за рівномірним методом.

Завдання 3 (діагностичне)

За звітний рік випущено 576 000 виробів при чисельності 2 300 осіб. У наступному році планується випустити 835 000 виробів при збільшенні чисельності на 20 %. Визначити показники продуктивності праці у звітному і плановому роках та їх динаміку.

Завдання 4 (діагностичне)

Машинобудівному підприємству "Імпульс" у звітному році порівняно з базовим вдалося підвищити випуск товарної продукції при зниженні її собівартості. Дані про діяльність підприємства за останні два роки наведені в таблиці.

Показники	Значення показників, тис. грн:	
	Базовий рік	Звітний рік
Обсяг товарної продукції в порівняних цінах з урахуванням ПДВ	1 320	1 620
Повна собівартість товарної продукції	1 000	1 100
Середньорічна вартість основних виробничих фондів	3 580	3 690

Показники	Значення показників, тис. грн:	
	Базовий рік	Звітний рік
Середньорічна вартість нормованих оборотних коштів	1 580	1 650

Використовуючи дані таблиці, необхідно визначити узагальнюючі показники ефективності виробництва за останні два роки та проаналізувати їх динаміку.

Завдання 5 (евристичне)

Швейне підприємство "Спецодяг" виготовило і реалізувало в базовому році 2 000 шт. комбінезонів. Ціна реалізації одного комбінезону з урахуванням ПДВ становить 38,4 грн, а повна собівартість його виробництва та продажу – 29 грн. Співвідношення змінних і постійних витрат у собівартості комбінезонів – відповідно 60 і 40 %. Підприємством були проведені дослідження ринку з метою вивчення попиту на комбінезони. Ці дослідження показали, що попит на комбінезони еластичний, і при зниженні ціни реалізації комбінезону на 1 грн обсяг їх продажу може бути збільшений на 10 %. Виробничі потужності підприємства дозволяють таке збільшення обсягу виробництва без зміни загальної суми постійних витрат. Необхідно провести відповідні розрахунки та на їх основі прийняти рішення щодо доцільності зниження продажної ціни комбінезонів.

Екзаменаційні білети включають практичні завдання різного ступеня складності:

- 1) стереотипне (2 завдання);
- 2) діагностичне (2 завдання);
- 3) евристичне (1 завдання).

Кожне завдання екзаменаційного білета оцінюється окремо:

Максимальна кількість балів за стереотипне завдання – 7 балів, за діагностичне – 8 балів, евристичне завдання – 10 балів. Максимальна оцінка за виконання екзаменаційного завдання 40 балів.

Для оцінки рівня відповідності студентів у вирішенні практичних завдань використовуються такі критерії:

Стереотипне завдання. Оцінка 7 балів ставиться, якщо завдання виконане повністю, відповідь обґрунтована в логічній послідовності, висновки й пропозиції аргументовані й оформлені належним чином.

Оцінка не менш 5,6 балів завдання виконане повністю, але допущені неточності в розрахунках, оформленні; формулюванні термінів, категорій, невеликі арифметичні помилки в розрахунках при рішенні; або за умови належного оформлення завдання виконаного не менше, ніж на 80 %.

Оцінка не менш 4,2 бали завдання виконане не менш ніж на 50 % за умови належного оформлення; або не менш ніж на 70 % за умови допущених помилок у розрахунках та оформленні.

Оцінка 2,45 бали виставляється студентові, який дає неправильні відповіді на поставлені питання, не вміє або неправильно виконує розрахунки при рішенні завдань

Діагностичне завдання. Оцінка 8 балів ставиться за повне засвоєння програмного матеріалу та вміння орієнтуватися в ньому, використання додаткового матеріалу, та проявів творчого характеру. Студент демонструє усвідомлене застосування знань для розв'язання практичних ситуацій. При виконанні діагностичного завдання студент повинен зробити коректні висновки щодо запропонованої виробничої ситуації та сформулювати власну рекомендацію для удосконалення проблеми. Оформлення виконаного завдання має бути охайним.

Оцінка не менш 6,4 балів ставиться за повне виконання завдання, але відсутність творчого підходу та демонстрації знання додаткового матеріалу. В цілому методично завдання виконано вірно та оформлено охайно.

Оцінка не менш 4,8 балів ставиться за часткове вміння застосовувати теоретичні знання для розв'язання практичних завдань; за умови, якщо завдання частково виконане, а студент при відповіді продемонстрував розуміння основних положень матеріалу навчальної дисципліни.

Оцінка 2,8 бали ставиться студенту за невиконання завдання загалом.

Евристичне завдання. Оцінка 10 балів ставиться за глибоке засвоєння програмного матеріалу, застосування для відповіді не тільки рекомендованої, а й додаткової літератури та творчого підходу; чітке

володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами науки "Економіка та фінанси підприємства", вміння використовувати їх для виконання конкретних практичних завдань, розв'язання виробничих ситуацій. При виконанні евристичного завдання студент повинен запропонувати варіант виробничого рішення щодо запропонованої ситуації та зробити відповідні висновки. Оформлення відповіді повинно бути охайним, логічним та послідовним.

Оцінка 9 – 8 балів ставиться за повне засвоєння програмного матеріалу та вміння орієнтуватися в ньому, усвідомлене застосування знань для розв'язання евристичного завдання; за умови виконання всіх вимог, які передбачено для оцінки "10 балів", при наявності незначних арифметичних помилок (тобто методичний підхід до вирішення задачі є правильним, але були допущені неточності у розрахунках певних показників) або не зовсім повних висновків за одержаними результатами вирішення завдання. Оформлення виконаного завдання має бути охайним.

Оцінка не менш 7 балів ставиться за вміння застосовувати теоретичні знання для розв'язання евристичного завдання, за умови, якщо завдання частково виконане, а студент при відповіді продемонстрував розуміння основних положень матеріалу навчальної дисципліни.

Оцінка не менш 6 балів ставиться студенту за не опанування значної частини програмного матеріалу; якщо студент при виконанні евристичного завдання без достатнього розуміння застосовує навчальний матеріал та не може правильно виконати завдання, стикається зі значними труднощами при аналізі економічних явищ та процесів.

Оцінка 3,5 бали ставиться студенту за невиконання завдання загалом.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час іспиту та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою.

Переведення показників успішності знань студентів у систему оцінювання за шкалою ECTS представлено у табл. 4.

Таблиця 4

Переведення показників успішності знань студентів у систему

оцінювання за шкалою ECTS

Відсоток студентів, які зазвичай успішно досягають відповідної оцінки	Оцінка за шкалою ECTS		Оцінка за бальною шкалою, що використовується в ХНЕУ ім. С. Кузнеця	Оцінка за національною шкалою
10	відмінне виконання	A	90 – 100	відмінно
25	вище середнього рівня	B	82 – 89	добре
30	взагалі робота правильна, але з певною кількістю помилок	C	74 – 81	
25	непогано, але зі значною кількістю недоліків	D	64 – 73	задовільно
10	виконання задовольняє мінімальні критерії	E	60 – 63	
–	потрібне повторне перекладання	FX	35 – 59	незадовільно
–	повторне вивчення дисципліни	F	1 – 34	

12. Рекомендована література

12.1. Нормативні та інструктивні матеріали

1. Бюджетний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 37–38. – С. 189.
2. Господарський кодекс України // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – С. 303–458.
3. Конституція України (Основний закон) // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – С. 141.
4. Національні положення (станданти) бухгалтерського обліку: нормативна база. – Х. : Курсор, 2000. – 102 с.
5. Податковий кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 3. – С. 1064.
6. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом : Закон України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2012. – № 32–33. – Ст. 413.
7. Про захист економічної конкуренції : Закон України // Голос України. – 2001. – № 37.
8. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 29. – С. 337.

9. Про колективні договори й угоди : Закон України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1993. – № 36. – Ст. 361.
10. Про оплату праці : Закон України // Урядовий кур'єр. – 1995. – № 72–73.
11. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні : Закон України // Голос України. – 2001. – № 161.
12. Про промислово-фінансові групи в Україні : Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 23. – С. 88.
13. Про режим іноземного інвестування : Закон України // Бізнес. – 1996. – № 16(69).
14. Про товарну біржу : Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 10. – С. 139.
15. Про фінансовий лізинг : Закон України // Підприємництво, господарство і право. – 1998. – № 2.
16. Про ціни і ціноутворення : Закон України // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2013. – № 19–20. - Ст. 190.
17. Про цінні папери та фондовий ринок : Закон України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2006. - N 31. – Ст. 268.

12.2. Основна

18. Афанасьєв М. В. Економіка підприємства : навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / М. В. Афанасьєв, А. Б. Гончаров ; [за ред. М. В. Афанасьєва]. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2003. – 410 с.
19. Економіка підприємства : зб. практ. задач і конкретних ситуацій / за ред. С. Ф. Покропивного. – К. : КДЕУ, 2000. – 327 с.
20. Економіка підприємства : підручник / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. С. Ф. Покропивного. – К. : КНЕУ, 2003. – 608 с.
21. Економіка підприємства : підручник / І. О. Чаюн, Г. М. Богославець, Л. Л. Стасюк та ін. ; за заг. ред. проф. Н. М. Ушакової. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005. – 569 с.
22. Економіка підприємства : підручник / за ред. А. В. Шегди. – К. : Знання, 2006. – 615 с.
23. Міщенко В. Я. Економіка виробничо-підприємницької діяльності / В. Я. Міщенко, П. А. Орлов, Е. Ф. Пеліхов. – К. : ІСТО, 1995. – 256 с.
24. Орлов П. А. Экономика предприятия : учебн. пособ. / П. А. Орлов, Т. П. Прохорова, Р. А. Коломиец и др. ; [под общ.ред. П. А. Орлова]. – Х. : РИО ХГЭУ, 2000. – 400 с.

25. Фінанси підприємства : підручник / кер авт. колект. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. – 3-є вид., перероб. та доп. – К. : КНЕУ, 2000.
26. Фінанси підприємства : підручник / Л. О. Гуляєва, Н. А. Гринюк та ін. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2006. – 491 с.
27. Финансовый менеджмент: теория и практика : учебник / под ред. Е. С. Стояновой. – М. : Изд. "Перспектива", 1999. – 656 с.
28. Харів П. С. Економіка підприємства : збірник задач і тестів / П. С. Харів. – К. : Знання-Прес, 2001. – 301 с.
29. Шаповал В. Економіка підприємства. Уведення в спеціальність / В. Шаповал. – Дніпропетровськ : ДУЕП, 2002. – 286 с.
30. Шеремет А. Д. Методика финансового анализа / А. Д. Шеремет, Р. С. Сайфулина. – М. : ИНФРА-М, 1996. – 176 с.

12.3. Додаткова

31. Абрютина М. С. Финансовый анализ коммерческой деятельности : учебн. пособ. / М. С. Абрютина. – М. : Финпресс, 2002.
32. Азоев Г. А. Конкуренция; анализ, стратегия и практика / Г. А. Азоев. – М. : Центр экономики и маркетинга, 1996.
33. Алексеева М. М. Планирование деятельности фирмы / М. М. Алексеева. – М. : Финансы и статистика, 1997.
34. Андрощук Г. А. Экономическая безопасность предприятия: защита коммерческой тайны / Г. А. Андрощук. – К. : Изд. Дом "Ин Юре", 2000. – 398 с.
35. Балабанов И. Т. Основы финансового менеджмента. Как управлять капиталом? / И. Т. Балабанов. – М. : Финансы и статистика, 1994. – 384 с.
36. Баранов В. В. Финансовый менеджмент. Механизмы финансового управления предприятиями в традиционных и наукоемких отраслях : учебн. пособ. для вузов / В. В. Баранов. – М. : Дело, 2002.
37. Басовский Л. Е. Управление качеством / Л. Е. Басовский. – М. : ИНФРА-М, 2003. – 211 с.
38. Белых Л. П. Реструктуризация предприятия / Л. П. Белых. – М. : ООО "Изд. ЮНИТИ-ДАНА", 2001. – 398 с.
39. Бирман Г. Экономический анализ инвестиционных проектов / Г. Бирман, С. Шмидт ; пер. с англ. – М. : Банки и биржи, ЮНИТИ, 1997. – 632 с.
40. Бланк И. А. Стратегия и практика управления финансами

/ И. А. Бланк. – К. : МП "ИТЕМ лтд" ; СП "АДЕФ-Украина", 1996. – 534 с.

41. Бланк И. А. Управление прибылью / И. А. Бланк. – К. : Ника-Центр, 2002.

42. Бойчик І. М. Економіка підприємства: навч. посібн. / І. М. Бойчик. – К. : Атіка, 2007. – 528 с.

43. Бочаров В. В. Финансовый анализ / В. В. Бочаров. – СПб. : Питер, 2001.

44. Бригхэм Ю. Ф. Финансовый менеджмент / Ю. Ф. Бригхэм, М. С. Эрхардт : пер. с англ. – СПб. ; М. ; Нижний Новгород ; Воронеж : Питер, 2007. – 959 с.

45. Ван Хорн Дж. К. Основы управления финансами / Дж. К. Ван Хорн / гл. ред. сер. Я. В. Соколов ; пер. с англ. – М. : Финансы и статистика, 2001.

46. Води З. Финансы : учебн. пособ. / З. Води, Р. Мертон ; пер. с англ. – М. : Издательский дом "Вильяме", 2000. – 592 с.

47. Дєєва Н. М. Управління корпоративними фінансами : навч. посібн. для студ. вищ. навч. закл. / Н. М. Дєєва, В. Я. Олійник. – К. : Центр навч. літ., 2007. – 200 с.

48. Економіка виробничого підприємства: навч. посібн. / Й. М. Петрович, І. О. Будіщева, І. Г. Устінова та ін. ; за ред. проф. Й. М. Петровича. – 3-тє вид. випр. – К. : Т-во "Знання", КОО, 2002. – 405 с.

49. Економіка і організація інноваційної діяльності : підручник / за ред. про. О. І. Волкова. – К. : Професіонал, 2004.

50. Економіка підприємства / за ред. І. М. Бойчук. – К. : Каравела; Львів : Новий Світ, 2000. – 292 с.

51. Кононенко О. Аналіз фінансової звітності / О. Кононенко. – Х. : Фактор, 2002. – 144 с.

52. Котляров С. А. Экономика предприятия : учебн. пособ. / С. А. Котляров ; под общ. ред. проф. Л. Г. Мельника. – Сумы : ИТД "Универ. кн.", 2002. – 632 с.

53. Круш П. В. Економіка підприємства : навч. посібн. / П. В. Круш, В. І. Подвігіна та ін. – К. : Ельга-Н ; КНТ, 2007. – 777 с.

54. Манів З. О. Економіка підприємства : навч. посібн. / З. О. Манів, І. М. Луцький. – 2-ге вид., стер. – К. : Знання, 2006. – 580 с.

55. Орлов П. А. Менеджмент качества и сертификация продукции : учебн. пособ. / П. А. Орлов. – Х. : Издательский Дом "ИНЖЭК", 2004. – 304 с.

56. Орлов П. А. Обоснование цен на машины производственного назначения на основе учета их эффективности : научное издание / П. А. Орлов, Н. И. Алдохина. – Х. : ХНЭУ. – 2004. – 212 с.

57. Остапенко В. В. Финансы предприятия учебн. пособ. / В. В. Остапенко. – 4-е изд., испр. и доп. – М. : Омега-Л, 2007. – 302 с.

58. Пономаренко В. С. Стратегічне управління підприємством : [монографія] / В. С. Пономаренко. – Х. : Основа, 1999. – 620 с.
59. Синецкий Б. И. Внешнеэкономические операции: организация и техника / Б. И. Синецкий. – М. : Международные отношения, 1989. – 384 с.
60. Суторміна В. М. Фінанси зарубіжних корпорацій : навч. посібн. / В. М. Суторміна ; за ред. В. М. Федосова. – К. : Либідь, 1993. – 248 с.
61. Твисс Б. Управление научно-техническими нововведениями / Б. Твисс. – М. : 1989. – 342 с.
62. Фатхутдинов Р. А. Конкурентоспособность: экономика, стратегия, управление : учебн. пособ. / Р. А. Фатхутдинов. – М. : Инфра-М, 2000.
63. Хоскинг А. Курс предпринимательства : практическое пособие / А. Хоскинг ; пер. с англ. – М. : Международные отношения, 1993. – 352 с.
64. Чаюн І. О. Планування виробничої програми та її ресурсне забезпечення / І. О. Чаюн, І. Ю. Бондар. – К. : КНТЕУ, 2001. – 126 с.
65. Швецов В. П. Экономические основы предпринимательской деятельности. – М. : Экономика, 2000. – 196 с.
66. Шершньова З. Є. Стратегія управління / З.Є. Шершньова. – К. : КНЕУ, 2003.
67. Экономика предприятия / под ред. В. Я. Хрипак. – Мн. : Экомпресс, 2000.
68. Экономика предприятия / под ред. Л. Г. Мельник. – Сумы : Унив. кн., 2002. – 631 с.
69. Экономика предприятия : учебник / под ред. О. И. Волкова. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : ИНФРА-М, 2001. – 520 с.
70. Экономика : учебник / под ред. А. С. Булатова. – М. : БЕК., 1995. – 632 с.

12.4. Ресурси мережі Інтернет

71. Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.
72. Сайт Мега-Нау. – Режим доступу : www.nau.kiev.ua.
73. Сайт Право. Украина. – Режим доступа : www.legal.com.ua.
74. Сайт Укрправо. – Режим доступу : www.ukrpravo.com.

Додатки

Додаток А

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Кафедра економіки та маркетингу

ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТА
накопичувальних рейтингових балів
з навчальної дисципліни
"Економіка і фінанси підприємства"

для студентів
факультету: **Менеджменту та маркетингу**
напряму
підготовки: "Менеджмент"
3 курсу групи 6.03.3511.01
Лектори: к.е.н., доц. Притиченко Т. І.
Викладачі: Притиченко Т. І.

2013/2014 навчальний рік 1 семестр
Загальний обсяг годин за робочим навчальним планом:
108/216
Форма підсумкового контролю: залік

Форми навчання		Навчальні тижні																Сесія	Σ	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16			17
Загальне учбове навантаження студента, години на тиждень																				
Години аудиторні	Лекції	2		2		2		2		2		2		2		2		2		18
	Практичні заняття	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	34
	Лабораторні заняття																			
	Поточні консультації	к	к	к	к	к	к	к	к	к	к	к	к	к	к	к	к	к	к	
	Екзамен/залік																			
Аудиторні години		4	2	4	2	4	2	4	2	4	2	4	2	4	2	4	2	4	2	52
СРС	Вивчення теоретичного матеріалу	1	1	1	1	1	2	1	2	1	2	1	1	1	1	1	2	2		22
	Виконання практичних завдань	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2		34
	Підготовка до екзамену																			
Самостійна робота		3	3	3	3	3	4	3	4	3	4	3	3	3	3	4	4	4	4	56
Загальний обсяг годин		7	5	7	5	7	6	7	6	7	6	7	5	7	5	7	6	8	8	108
Графік оцінювання , балів на тиждень																				
Методи контролю	Лекції	1		1		1		1		1		1		1		1		1		9
	Практичні заняття	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	8,5
	Лабораторні заняття																			
	Завдання за темами	0,5	0,5	1	0,5	1	0,5	1	0,5	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	14,5
	Індивідуальне завдання																			
	Есе						7									7				14
	Презентація															6				6
	Поточні КР					7									7					14
	Колоквіуми									17									17	34
Екзамен																				
ВСЬОГО балів на тиждень		2	1	2,5	1,0	9,5	8	2,5	18	2,5	1,5	2,5	1,5	9,5	14,5	2,5	1,5	19,5	19,5	100
НАКОПИЧЕННЯ балів		2	3	5,5	6,5	16	24	26,5	44,5	47,5	48,5	51,5	52,5	62,5	76,5	79,5	80,5	100	100	100

Продовження додатка А

Рейтинг-план навчальної дисципліни
"Економіка і фінанси підприємства"
(Система оцінювання рівня сформованості компетентності)

Професійні компетентності	Навчальний тиждень	Години	Форми навчання	Рівень сформованості компетентностей				
				Форми контролю	Макс. бал			
Компетентності щодо планування діяльності підприємства та вибору його організаційно-правової форми	ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. Економічні засади функціонування підприємства в системі ринкових відносин, виробництво та конкурентоспроможність продукції					44,5		
	Здатність обґрунтування вибору організаційно-правової форми підприємства	1	Ауд.	2	Лекція	ТЕМА 1. Підприємство в соціально-орієнтованій ринковій економіці	Робота на лекції	1
			СРС	3	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, вивчення законодавчої бази по регулювання діяльності підприємств	Перевірка домашніх завдань	0,5
			Ауд.	2	Практичне (семінарське) заняття	Семінар з теми 1: Державний регуляторний механізм діяльності підприємства. Види підприємств та їх класифікація	Активна участь в обговоренні питань	0,5
		2	СРС	3	Підготовка до практичних занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань	0,5
			Ауд.	2	Лекція	ТЕМА 2. Планування діяльності підприємства	Робота на лекції	1
			СРС	3	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань	0,5
	Здатність до розробки оперативних, стратегічних та бізнес-планів підприємства	3	Ауд.	2	Практичне заняття	Семінар з теми 2: Зміст та основні принципи планування діяльності підприємства. Поняття планів та систематизація планів підприємства	Активна участь в обговоренні питань	0,5
			СРС	3	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань	1
			Ауд.	2	Практичне заняття	Семінар з теми 2: Стратегічне планування діяльності підприємства. Тактичне планування. Система планів економічного та соціального розвитку.	Активна участь в обговоренні питань	0,5
		4	СРС	3	Підготовка до занять	Пошук, підбір та аналіз літературних джерел та законодавчих актів за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань	0,5
			Ауд.	2	Лекція	ТЕМА 2. Планування діяльності підприємства (продовження)	Робота на лекції	1
			СРС	3	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань	1
	5	Ауд.	2	Практичне заняття	Семінар з теми 2: Методи планування окремих показників господарсько-фінансової діяльності. Оцінка якості планів.	Активна участь в обговоренні питань	0,5	
		СРС	3	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань	7	
		Ауд.	2	Лекція	ТЕМА 2. Планування діяльності підприємства (продовження)	Робота на лекції	1	

Продовження додатка А

Компетентності щодо формування виробничої потужності підприємства	Здатність до розробки товарної політики підприємства	6	Ауд.	2	Практичне заняття	Практичне заняття з теми 2: Планування показників фінансово-господарської діяльності	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5		
			СРС	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Перевірка есе	Перевірка домашніх завдань	0,5 7		
		7	Ауд.	2	Лекція	ТЕМА 3. Продукція підприємства	Робота на лекції	1		
				2	Практичне заняття	Семинар з теми 3: Методи вимірювання продукції підприємства. Сутність, показники та методи вимірювання якості продукції. Стандартизація продукції. Сертифікація продукції. Товарна політика підприємств та механізм її здійснення. Життєвий цикл товару. Формування асортименту товарів.	Активна участь в обговоренні питань	0,5		
			СРС	3	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, підготовка до семінару	Перевірка домашніх завдань	1		
		8	Ауд.	2	Практичне заняття	Практичне заняття з теми 3: розрахунок валової, товарної, реалізованої продукції підприємства КОЛОКВІУМ ЗА ЗМІСТОВИМ МОДУЛЕМ 1	Активна участь у виконанні практичних робіт	0,5 17		
			СРС	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, Підготовка до колоквиуму	Перевірка домашніх завдань	0,5		
		ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Виробнича потужність та ресурсний потенціал підприємства								55,5
		Здатність обґрунтування обсягів виробництва та реалізації продукції, його виробничої потужності	9	Ауд.	2	Лекція	ТЕМА 4. Виробнича програма та виробнича потужність підприємства	Робота на лекції	1	
					2	Практичне заняття	Семинар з теми 4: Виробнича програма в системі господарських планів підприємства. Обґрунтування виробничої програми підприємства. Фактори, що визначають обсяги виробництва та реалізації продукції. Ресурсне забезпечення виробничої програми підприємства. Визначення потреби підприємства у виробничих ресурсах.	Активна участь в обговоренні питань	0,5	
				СРС	3	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, виконання практичного завдання по темі	Перевірка домашніх завдань	1	
			10	Ауд.	2	Практичне заняття	Аналіз та планування обсягів реалізації продукції. Резерви зростання обсягів виробництва ата реалізації продукції.	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5	
СРС	4			Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, виконання практичних завдань щодо аналізу обсягів реалізації	Перевірка домашніх завдань	1			
11	Ауд.		2	Лекція	Тема 4. Виробнича програма та виробнича потужність підприємства (продовження)	Робота на лекції	1			
			2	Практичне заняття	Визначення потужності підприємства за різними методами., розрахунок показників виробничої потужності	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5			
	СРС		3	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань щодо розрахунку показників виробничої потужності	Перевірка домашніх завдань	1			

Продовження додатка А

Компетентності щодо формування ресурсного потенціалу підприємства	Здатність до аналізу та планування ресурсів, які необхідні підприємству	12	Ауд.	2	Практичне заняття	Обґрунтування обсягів реалізації в бізнес-плані підприємства	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5		
			СРС	3	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за тематикою бізнес-планування	Перевірка домашніх завдань	1		
		13	Ауд.	2	Лекція	ТЕМА 5. Ресурсний потенціал підприємства	Робота на лекції	1		
				2	Практичне заняття	Семінар з теми 5: Поняття потенціалу, ресурсного потенціалу підприємства, його складові, критерії оптимізації. Поточна контрольна робота		0,5 7		
			СРС	3	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою.	Перевірка домашнього завдання	1		
		14	Ауд.	2	Практичне заняття	Аналіз ресурсного потенціалу підприємства	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5		
			СРС	3	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Перевірка есе Презентація матеріалів есе	Перевірка домашніх завдань	1 7 6		
		Компетентності щодо формування трудових ресурсів підприємства	Здатність до розробки політики формування та використання трудових ресурсів підприємства	15	Ауд.	2	Лекція	ТЕМА 6. Трудові ресурси підприємства	Робота на лекції	1
						2	Практичне заняття	Семінар з теми 6: Характеристика трудових ресурсів підприємства, продуктивність праці, форми мотивації праці робітників		0,5
					СРС	3	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел та законодавчих актів за заданою тематикою.	Перевірка домашніх завдань	1
				16	Ауд.	2	Практичне заняття	Визначення та аналіз продуктивності праці робітників, оплата праці працівників підприємства	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5
					СРС	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; виконання завдань щодо розрахунку продуктивності праці	Перевірка домашніх завдань	1
17	Ауд.			2	Лекція	ТЕМА 6. Трудові ресурси підприємства (продовження)	Робота на лекції	1		
				2	Практичне заняття	Нарахування та утримання податків із заробітної плати КОЛОКВІУМ ЗА ЗМІСТОВИМ МОДУЛЕМ 2		0,5 17		
	СРС			4	Підготовка до занять	Огляд законодавчих актів щодо регулювання оплати праці в Україні Підготовка до колоквиуму	Перевірка домашніх завдань	1		
Загальна кількість годин по дисципліні				108	Загальна максимальна кількість балів по дисципліні				100	

Розподіл балів за формами та методами навчання

Теми змістовного модулю		лекції	практичні	ДЗ	есе	Доповідь	презентація	поточні КР	колоквіум	Σ
ЗМ 1	ТЕМА 1. Підприємство в соціально-орієнтованій ринковій економіці	1	4	1					17	44,5
	ТЕМА 2. Планування діяльності підприємства	2	8	3				7		
	ТЕМА 3. Продукція підприємства	1	4	1,5	7					
ЗМ 2	ТЕМА 4. Виробнича програма та виробнича потужність	2	8	4					17	55,5
	ТЕМА 5. Ресурсний потенціал підприємства	1	4	2	7		6	7		
	ТЕМА 6. Трудові ресурси підприємства	2	6	3						
Захист індивідуального завдання										
Σ		9	8,5	14,5	14		6	14	34	100

Максимальний бал на тиждень

Теми змістовного модулю		лекції	практичні	ДЗ	есе	Доповідь	презентація	поточні КР	колоквіум	Σ
ЗМ 1	Тема 1. Підприємство в соціально-орієнтованій ринковій економіці	1 тиждень	1	0,5	0,5					2
		2 тиждень		0,5	0,5					1
	Тема 2. Планування діяльності підприємства	3 тиждень	1	0,5	1					2,5
		4 тиждень		0,5	0,5					1
		5 тиждень	1	0,5	1				7	9,5
		6 тиждень		0,5	0,5	7				8
	Тема 3. Продукція підприємства	7 тиждень	1	0,5	1					2,5
		8 тиждень		0,5	0,5					17
ЗМ 2	Тема 4. Виробнича програма та виробнича потужність	9 тиждень	1	0,5	1					2,5
		10 тиждень		0,5	1					1,5
		11 тиждень	1	0,5	1					2,5
		12 тиждень		0,5	1					1,5
Тема 5. Ресурсний потенціал підприємства	13 тиждень	1	0,5	1				7	9,5	
	14 тиждень		0,5	1	7		6			14,5
Тема 6. Трудові ресурси підприємств	15 тиждень	1	0,5	1						2,5
	16 тиждень		0,5	1						1,5
	17 тиждень	1	0,5	1					17	19,5

Σ	9,0	8,5	14,5	14		6	14	34	100
---	-----	-----	------	----	--	---	----	----	-----

Додаток Б

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ
Кафедра економіки та маркетингу

ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТА
накопичувальних рейтингових балів з навчальної дисципліни
"Економіка і фінанси підприємства"

для студентів
факультету: **Менеджменту та маркетингу**
напряму
підготовки: "Менеджмент"
3 курсу групи 6.03.3511.01

2013/2014 навчальний рік **2 семестр**
Загальний обсяг годин за робочим навчальним планом:
108/216
Форма підсумкового контролю: екзамен

Лектори: к.е.н., доц. Притиченко Т.І., к.е.н., викл. Бихова О.М.
Викладачі: Притиченко Т.І., Бихова О.М., Мироненко І.І., Писаренко Г.О.

Форми навчання		Навчальні тижні														Сесія	Σ		
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14			15	16
Загальне учбове навантаження студента, години на тиждень																			
Години аудиторні	Лекції	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2					28
	Практичні заняття	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2					28
	Лабораторні заняття																		
	Поточні консультації	к	к	к	к	к	к	к	к	к	к	к	к	к					
	Екзамен/залік																		
Аудиторні години		4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4					56
СРС	Вивчення теоретичного матеріалу	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	2					22
	Виконання практичних завдань	1	2	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2					22
	Підготовка до екзамену																	8	8
Самостійна робота		2	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4	4				8	52
Загальний обсяг годин		6	8	7	7	7	7	7	7	7	7	7	8	8				8	108
Графік оцінювання , балів на тиждень																			
Методи контролю	Лекції	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5					7
	Практичні заняття	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5					7
	Лабораторні заняття																		
	Завдання за темами	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1					14
	Індивідуальне завдання																		
	Есе																6		6
	Презентація																		
	Поточні КР				5								5						10
	Колоквіуми						8										8		16
Екзамен																		40	40
ВСЬОГО балів на тиждень		2	2	2	7	2	10	2	2	2	2	2	7	2	16			40	100
НАКОПИЧЕННЯ балів		2	4	6	13	15	25	27	29	31	33	35	42	44	60			100	100

Продовження додатка Б

**Рейтинг-план навчальної дисципліни
"Економіка і фінанси підприємства"
(Система оцінювання рівня сформованості компетентності)**

Професійні компетентності	Навчальний тиждень	Години	Форми навчання	Рівень сформованості компетентностей				
				Форми контролю	Макс. бал			
Компетентності щодо планування та аналізу ресурсного забезпечення підприємства	ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3. РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ЕКОНОМІЧНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА					27		
	Здатність планування та аналізу ресурсного потенціалу підприємства	1	Ауд.	2	Лекція	Тема 7. Майнові ресурси (активи) підприємства	Робота на лекції	0,5
				2	Практичне заняття	Розрахунок нормативів нормованих оборотних коштів та показників ефективності їх використання	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5
			СРС	2	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, вивчення законодавчої бази по регулюванню майнових ресурсів підприємства	Перевірка домашніх завдань	1
		2	Ауд.	2	Лекція	Тема 7. Майнові ресурси (активи) підприємства	Робота на лекції	0,5
				2	Практичне (семінарське) заняття	Розрахунок амортизації основних фондів за різними методами та показників ефективності їх використання	Активна участь у обговоренні питань та виконанні практичних завдань	0,5
			СРС	4	Підготовка до практичних занять	Основні фонди в податковому обліку (Податковий Кодекс України)	Перевірка домашніх завдань	1
	Здатність калькулювання собівартості продукції, аналізу безбитковості діяльності	3	Ауд.	2	Лекція	Тема 8. Фінансові ресурси (капітал підприємства)	Робота на лекції	0,5
				2	Практичне заняття	Обговорення теоретичних питань з теми. Аналіз капіталу підприємства	Активна участь у обговоренні питань та виконанні практичних завдань	0,5
			СРС	3	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань	1
		4	Ауд.	2	Лекція	Тема 9. Поточні витрати підприємств ата собівартість продукції	Робота на лекції	0,5
				2	Практичне заняття	Обговорення теоретичних питань з теми. Калькулювання собівартості продукції	Активна участь у обговоренні питань та виконанні практичних завдань	0,5
			СРС	3	Підготовка до занять	Пошук, підбір та аналіз літературних джерел та законодавчих актів за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань	1
		5	Ауд.	2	Лекція	Тема 9. Поточні витрати підприємств ата собівартість продукції	Робота на лекції	0,5
				2	Практичне заняття	Аналітичні можливості системи "директ-костинг"	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5

Продовження додатка Б

			СРС	3	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою Підготовка до контрольної роботи	Перевірка домашніх завдань	1 5
Компетентності щодо визначення та аналізу економічних результатів господарсько-фінансової діяльності підприємства	Здатність управляти прибутком підприємства	6	Ауд.	2	Лекція	Тема 10. Доходи та цінова політика підприємства	Робота на лекції	0,5
				2	Практичне заняття	Обговорення питань з теми. Аналіз та планування доходів підприємства	Активна участь у виконанні практичних завдань.	0,5
			СРС	3	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою.	Перевірка домашніх завдань	1
			Ауд.	2	Лекції	Тема 11. Фінансові результати діяльності підприємства	Робота на лекції	0,5
				2	Практичне заняття	Розрахунок фінансових результатів діяльності підприємства. Управління прибутком в процесі операційної та фінансової діяльності	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5
			СРС	3	Підготовка до занять	Підготовка до лекційних занять, виконання практичного завдання Підготовка до колоквиуму	Перевірка домашніх завдань	1 8
Компетентності щодо інтегральної оцінки стану підприємства підприємства	Здатність обґрунтування вибору інвестиційних та інноваційних проектів підприємства	8	Ауд.	2	Лекція	Тема 12. Ефективність діяльності та методичні засади її оцінки	Робота на лекції	0,5
				2	Практичне заняття	Обговорення питань з теми. Оцінка ефективності інвестиційних та інноваційних проектів підприємства.	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5
			СРС	3	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, виконання практичних завдань щодо оцінки ефективності діяльності підприємства	Перевірка домашніх завдань	1
		9	Ауд.	2	Лекція	Тема 12. Ефективність діяльності та методичні засади її оцінки	Робота на лекції	0,5
				2	Практичне заняття	Методи інтегральної оцінки ефективності діяльності підприємства.	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5
			СРС	3	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань щодо розрахунку показників виробничої потужності	Перевірка домашніх завдань	1
Компетентності щодо формування ресурсного потенціалу підприємства	Здатність оцінки фінансового стану підприємства	10	Ауд.	2	Лекція	Тема 13. Фінансово-майновий стан підприємства та методи його оцінки	Робота на лекції	0,5
				2	Практичне заняття	Обговорення питань з теми. Аналіз балансу підприємства та оцінка його ліквідності	Активна участь у обговоренні питань та виконанні практичних завдань	0,5
			СРС	3	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за тематикою аналізу фінансового стану підприємства	Перевірка домашніх завдань	1
		11	Ауд.	2	Лекція	Тема 13. Фінансово-майновий стан підприємства та методи його оцінки	Робота на лекції	0,5
	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. ІНТЕГРАЛЬНА ОЦІНКА СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА, ЙОГО РОЗВИТОК ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ							33

Продовження додатка Б

				2	Практичне заняття	Аналіз фінансового стану підприємства (прибутковості, фінансової стійкості та платоспроможності)	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5		
			СРС	3	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою.	Перевірка домашнього завдання	1		
		12	Ауд.	2	Лекція	Тема 14. Конкурентоспроможність підприємства	Робота на лекції	0,5		
				2	Практичне заняття	Оцінка конкурентоспроможності підприємства та продукції, що випускається	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5		
			СРС	3	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка до контрольної роботи	Перевірка домашніх завдань	1 5		
Компетентності щодо розробки програми розвитку підприємства	Здатність розробки програми розвитку підприємства та забезпечення його економічної безпеки	13	Ауд.	2	Лекція	Тема 15. Сучасні теорії та моделі розвитку підприємства. Трансформація (реструктуризація) підприємств у процесі розвитку	Робота на лекції	0,5		
				2	Практичне заняття	Обговорення питань з теми	Активна участь у обговоренні теоретичних питань	0,5		
			СРС	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел та законодавчих актів за заданою тематикою.	Перевірка домашніх завдань	1		
		14	Ауд.	2	Лекція	Тема 16. Економічна безпека підприємства та його економічна діяльність	Робота на лекції	0,5		
				2	Практичне заняття	Обговорення питань з теми. Оцінка рівня економічної безпеки підприємства	Активна участь у обговоренні теоретичних питань	0,5		
			СРС	4	Підготовка до занять	Огляд законодавчих актів щодо заданої тематики Перевірка есе Підготовка до колоквіуму	Перевірка домашніх завдань	1 6 8		
		Підготовка до екзамену				8	Екзамен			40
		Загальна кількість годин по дисципліні				108	Загальна максимальна кількість балів по дисципліні			100

Продовження додатка Б

Розподіл балів за формами та методами навчання

Теми змістовного модулю		лекції	практичні	ДЗ	есе	ДОПОВІДЬ	презентація	поточні кр	колоквіум	екзамен	Σ
ЗМ3	Тема 7. Майнові ресурси (активи) підприємства	1,0	1,0	2							4
	Тема 8. Фінансові ресурси (капітал підприємства)	0,5	0,5	1							2
	Тема 9. Поточні витрати підприємств ата собівартість продукції	1,0	1,0	2							4
	Тема 10. Доходи та цінова політика підприємства	0,5	0,5	1				5			7
	Тема 11. Фінансові результати діяльності підприємства	0,5	0,5	1					8		10
ЗМ4	Тема 12. Ефективність діяльності та методичні засади її оцінки	1,0	1,0	2							4
	Тема 13. Фінансово-майновий стан підприємства та методи його оцінки	1,0	1,0	2							4
	Тема 14. Конкурентоспроможність підприємства	0,5	0,5	1				5			7
	Тема 15. Сучасні теорії та моделі розвитку підприємства. Трансформація (реструктуризація) підприємств у процесі розвитку	0,5	0,5	1							2
	Тема 16. Економічна безпека підприємства та його економічна діяльність	0,5	0,5	1					8		10
ЕСЕ					6						6
ЕКЗАМЕН										40	40
Σ		7	7	14	6			10	16	40	100

Максимальний бал на тиждень

Теми змістовного модулю		лекції	практичні	ДЗ	есе	доповідь	презентація	поточні КР	колоквиум	Екзамен	Σ
ЗМЗ	Тема 7. Майнові ресурси (активи) підприємства	1 тиждень	0,5	0,5	1						2
		2 тиждень	0,5	0,5	1						2
	Тема 8. Фінансові ресурси (капітал підприємства)	3 тиждень	0,5	0,5	1						2
	Тема 9. Поточні витрати підприємств ата собівартість продукції	4 тиждень	0,5	0,5	1						2
		5 тиждень	0,5	0,5	1						2
	Тема 10. Доходи та цінова політика підприємства	6 тиждень	0,5	0,5	1				5		7
	Тема 11. Фінансові результати діяльності підприємства	7 тиждень	0,5	0,5	1					8	10
ЗМ4	Тема 12. Ефективність діяльності та методичні засади її оцінки	8 тиждень	0,5	0,5	1						2
		9 тиждень	0,5	0,5	1						2
	Тема 13. Фінансово-майновий стан підприємства та методи його оцінки	10 тиждень	0,5	0,5	1						2
		11 тиждень	0,5	0,5	1						2
	Тема 14. Конкуреноспроможність підприємства	12 тиждень	0,5	0,5	1				5		7
		13 тиждень	0,5	0,5	1						2
	Тема 15. Сучасні теорії та моделі розвитку підприємства. Трансформація (реструктуризація) підприємств у процесі розвитку	14 тиждень	0,5	0,5	1						2
Тема 16. Економічна безпека підприємства та його економічна діяльність	14 тиждень	0,5	0,5	1					8	16	
ЕСЕ					6						
ЕКЗАМЕН										40	40
Σ		7	7	14	6			10	16	40	100

Зміст

Вступ	3
1. 1. Кваліфікаційні вимоги до студентів	4
2. Тематичний план навчальної дисципліни	5
3. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами	6
4. Плани лекцій	14
5. Плани семінарських занять	19
6. Плани практичних занять	26
7. Самостійна робота студентів	27
8. Контрольні запитання для самодіагностики	30
9. Індивідуально-консультативна робота	34
10. Методики активізації процесу навчання	34
11. Система поточного та підсумкового контролю знань студентів	35
12. Рекомендована література	44
Додатки	49

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"ЕКОНОМІКА І ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВА"
для студентів напрямку підготовки
6.030601 "Менеджмент"
усіх форм навчання**

Укладачі: **Притиченко Тамара Іванівна**
Бихова Олена Михайлівна

Відповідальний за випуск **Орлов П. А.**

Редактор **Бутенко В. О.**

Коректор **Бутенко В. О.**

План 2014 р. Поз. № 100 ЕВ. Обсяг 61 стор.

Видавець і виготівник – видавництво ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, пр. Леніна, 9а
*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи
Дк № 481 від 13.06.2001 р.*

